

культура

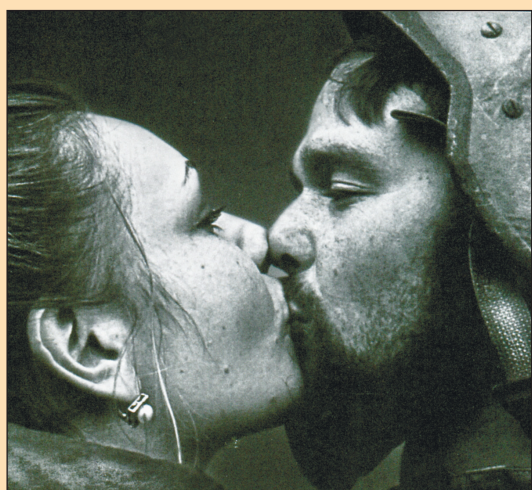

щоп'ятниці

14 жовтня 2016 р.

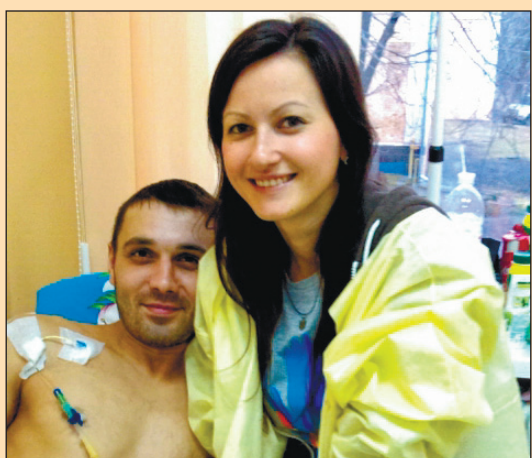
і життя

Війна і мир

стор. 7

Воїни світла

стор. 8-9

Дунайська Січ

стор. 11

Історія визвольної боротьби

стор. 14-15

Фотоколаж Романа РАТУШНОГО

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

актуально

■ НОВИЙ КЕРІВНИК ХОРУ ІМЕНІ Г. ВЕРЬОВКИ

5 жовтня у приміщенні Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Верьовки міністр культури України Євген Нищук представив легендарному колективу новопризначеного генерального директора — художнього керівника Зеновія Корінця.

«Справа всього життя Анатолія Авдієвського отримала гідного продовжувача в особі Зиновія Михайловича. Дуже важливо підтримати старі традиції з новою енергією, з новою силою, з новими ідеями, але для цього потрібно мати усвідомлення балансу, золотієї середини. Коли ти знаєш, скільки зроблено колективом для того, що він зараз має, як він досягав цього, — тоді можна вносити щось своє, — сказав Євген Нищук. — Я думаю, що з новим сумлінням, з новими ідеями буде підтримуватися традиція хорового, музичного, танцювального і театрального мистецтва. І ми разом будемо долати усі перепони — боротися за те, щоб українська традиція та культура жила і процвітала!»

Зеновій Корінець щиро подякував за високу довіру та виказав сподівання на дієву співпрацю з Міністерством культури.

«Певні процеси в роботі залежать не тільки від мене, але я певен, що разом ми здолаємо всі перешкоди, і Національний заслужений академічний український народний хор України імені Г. Верьовки буде прославляти українську культуру і традиції у всьому світі!» — сказав він.

Нагадаємо, що, за результатами засідання конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду генерального директора — художнього керівника Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Верьовки, яке відбулося 12 вересня 2016 року, переможцем було визначено Корінця Зеновія Михайловича.

Зеновій Корінець — заслужений діяч культури України, народний артист України, професор НПУ імені М. Драгоманова. З 2001 року на запрошення художнього керівника Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Верьовки Анатолія Авдієвського — Зеновій Михайлович обіймав посаду головного режисера-диригента Національного хору. За контрактом від 3 жовтня 2016 року терміном на 5 років, Корінець Зеновій Михайлович призначений на посаду генерального директора — художнього керівника Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Верьовки.

Прес-служба Мінкультури

Коли газета — вже історична постать

АНДРІЙ ЩЕКУН — ПРО СИТУАЦІЮ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ МЕДІА-ПОЛІ ТА ФЕНОМЕН «ДНЯ»

Фото Романа РАТУШНОГО

«День» був приємно вражений. Редакція отримала свіже число журналу «Пам'ятки України: історія та культура», де 24 сторінки із 80-ти — про... «День».

Випуск великою мірою присвячений 20-річчю газети і її внеску в розвиток вітчизняної журналістики. Інтерв'ю з головним редактором Лариною Івшиною, матеріал доктора історичних наук Станіслава Кульчицького «Перше двадцятиліття. Феномен газети «День» про численні редакційні проекти й окремий багато ілюстрований матеріал щодо нашої фотовиставки. І загалом — просто шикарний фоторяд з життя редакції. Звичайно, ми звернулися зі словами щирої вдячності й до головного редактора «Пам'яток України» Анатолія Серикова та його колективу, і до генерального директора ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» Міністерства культури України Андрія Ще-

куна, в чий підпорядкування входить вищезазначений журнал (крім журналів «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика» та газет «Культура і життя» і «Кримська світлиця»). Ми поцікавилися в Андрія Степановича, як виник такий задум.

«НЕ ВИСВІТЛИТИ НАПРАЦЮВАННЯ ГАЗЕТИ БУЛО Б НЕПРАВИЛЬНО»

— Ми вважаємо, що газета «День» — це дійсно передовиця, один із найкращих друкованих засобів масової інформації України, який об'єктивно висвітлює реалії та події, які відбуваються навколо нас. Крім цього, у вас дуже гарні проекти, присвячені історичній спадщині та культурі, що входить у наше коло зацікавлення відповідно до культурологічного спрямування наших видань. Не висвітлити напрацювання за цей період розвитку газети «День» у нашому виданні — було б не-

правильно. Я втішений і вдячний всьому нашому колективу, що ми не оминули історію газети «День». І хочу подякувати, зі свого боку, також головному редактору і всій редакції газети за те, що вони роблять. Це професійний рівень, і я вважаю, що ми повинні його підтримувати. Ця газета — вже історична постать. Історична подія.

«У НАС ФАКТИЧНО ЗНИЩЕНО РИНОК ДИСТРИБ'ЮЦІЇ»

— Як ви загалом оцінюєте наш медіа-простір щодо його роботи справді на розбудову української держави?

— На жаль, можу констатувати, що ситуація прикра. Нещодавно ми мали нараду за участю віце-прем'єра В'ячеслава Кириленка з цього питання, який, дякуючи богу, нас чує і підтримує. Нарада була за участю міністрів інфраструктури, освіти, представників Міністерства молоді і спорту. Ми публічно порушили питання, чому на «Укрзалізницю», у мережі «Інтерсіті» наприклад, не присутні україномовні друковані патріотичні видання. Сподіваюсь, що це питання зрушиться і ми щось зможемо зробити. Окрім цього, у нас фактично знищений ринок дистрибуції. Сьогодні на ринку є монополіст «Союздрук», який, зокрема, ставить невідгідні умови продажу продукції. Наприклад, ми зараз відмовилися від утилізації наших видань, тому що це інтелектуальна власність, ми її забираємо. І ми ще й платимо за це 18%. Це

жах. Тобто ринку дистрибуції і нормальної підтримки патріотичних видань не існує. Повинна бути державна цільова підтримка в дистрибуції, якась грантова система для таких газет, як «День», як видання Національного газетно-журнального видавництва.

Можу сказати про проблему нашого видавництва — нам третій рік поспіль затверджують однаковий бюджет — 5 млн 381 тисячу гривень. При тому, що умови праці змінилися, і фонд оплати праці уже збільшився в рази, тобто ми не можемо розвинути. Тому ми з нашим головою видавничої ради Андрієм Курковим днями провели нараду і звернулися до Комітету Верховної Ради з питань культури і духовності, щоб він розглянув ці питання. Бо так не можна. Тим більше ця цифра не була з нами ні обговорена, ні узгоджена.

І тому на ринку ми бачимо тільки російськомовні ЗМІ. Я даю стовідсоткову гарантію: газета, яку роздають у метро, збиткова. Але вона безкоштовна. Тобто проти нас системно працює режим агресора. А ми нічого не протиставляємо йому. Усі в державі нарешті мають зрозуміти, що треба переглянути цю політику. Тим більше, що в нас з'явилося нове міністерство — інформаційної політики. Чому це не робиться на високому рівні і з думкою про майбутні покоління нашої країни? У мене багато болючих питань...

Ольга ХАРЧЕНКО

«День», № 181–182, п'ятниця-субота, 7–8 жовтня 2016 р. — С. 25, 29

Належні умови для навчального процесу

Уряд на своєму засіданні схвалив проект розпорядження «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених у 2016 році Міністерству культури».

Це надасть можливість Київській середній спеціалізованій музичній школі-інтернату імені М. В. Лисенка і Держав-

ній художній середній школі імені Т. Г. Шевченка здійснити видатки на оплату послуг із теплопостачання до кінця поточного року, своєчасно розпочати опалювальний сезон та забезпечить належні умови для здійснення навчального процесу.

Київська середня спеціалізована музична школа-інтернат імені М. В. Лисенка та Державна художня середня школа

імені Т. Г. Шевченка є одними з провідних навчальних мистецьких закладів України, а також усього східноєвропейського регіону у галузі підготовки музикантів-виконавців концертного профілю високої кваліфікації та обдарованої молоді в галузі образотворчого мистецтва.

З настанням опалювального періоду виникає загроза не-

підключення шкіл до гарячої води і теплопостачання, що може призвести до зриву навчального процесу. Ухвалення розпорядження надасть можливість згаданим мистецьким закладам здійснити видатки на оплату комунальних послуг до кінця року.

Прес-служба
Мінкультури

редактор
Світлана СОКОЛОВА

наголос

ОГОЛОШЕННЯ про проведення конкурсного добору керівника Національного музею історії України у Другій світовій війні. Меморіального комплексу

Міністерство культури України, відповідно до Закону України «Про культуру», оголошує конкурс на посаду генерального директора Національного музею історії України у Другій світовій війні. Меморіального комплексу (далі – Музей)

(вул. Лаврська, 24, м. Київ, 01015).

1. Строк приймання документів на участь у конкурсі.

Документи на участь у конкурсі приймаються з 10.10.2016 року до 08.11.2016 року включно.

2. Початок формування конкурсної комісії.

Міністерство культури України (далі – Орган управління) розпочинає формування конкурсної комісії з 10.10.2016 року.

3. Умови проведення конкурсу.

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях конкурсної комісії під час проведення співбесіди з кандидатами, під час якої публічно презентуються запропоновані проекти програм розвитку Музею на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

– визнані в установленому порядку недієздатними або їх дієздатність обмежена;

– мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;

– є близькими особами або членом сім'ї керівників Органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

– заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних – відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

– автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості;

– копія документа, що посвідчує особу, копії документів про вищу освіту;

– два рекомендаційні листи довільної форми;

– мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи надсилаються на пошту та електронну адресу з позначкою «документи на конкурс «Меморіальний комплекс»: вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601, відповідальна особа – Пиндиківська Юлія Ігорівна, контактний телефон: (044) 280–63–22, електронна адреса: museum.department@gmail.com.

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити її професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе кандидат.

Публічні презентації проектів програм розвитку Музею на один і п'ять років кандидати презентують під час другого засідання конкурсної комісії.

4. Строки проведення конкурсу.

Конкурсний добір починається 10.10.2016 року та закінчується не пізніше 10.12.2016 року.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі.

Кваліфікаційні вимоги:

– вища освіта;

– стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;

– володіння державною мовою;

– досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років;

– здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

З інформацією, що стосується умов праці, відомостей про матеріально-технічну базу та фінансову звітність за попередній бюджетний період Музею можливо ознайомитися на офіційному сайті Мінкультури (рубрика «Вакансії»).

Творчі жнива 2016

Осінь, жнива, пора підбивати підсумки. Саме так і зробили митці до дня свого професійного свята. Виставкові зали столичного Будинку художника наповнилися життєдайною енергією.

В Україні День художника як професійне свято почали відзначати у жовтні 1998 року. Так, усього протягом 18 років влаштовуються ретроспективні вернісажі, а роль їх стало увійшла в культурно-мистецьке життя українського народу. Цьогорічний вернісаж вирізняється від інших не тільки яскраво представле-

Вітає Євгенія Крутоголов

новал побажав митцям творчого натхнення, незважаючи на труднощі сьогодення існування людей в Україні. Але для істинного художника творчий процес не залежить від фінансового чи політичного коливання, тут переважає інше: талант і жадоба до творчості, нестримне прагнення наповнити навколишній світ прекрасним. Саме такою і зображена тендітна жінка у бронзі, створена скульптором Коновалом.

Художники отримали вітання від міністра культури України Євгена Нищука, яке люб'язно передала начальницький відділу монументального та об-

Л. Кубай. «Осіньне полум'я»

ними регіонами України, а й новими іменами, як-от Роман Петрук, Дмитро Коваль, Дар'я Смірнова, Іван Поліщук, Ганна Крюкова, Владислав Генчик, Данило Трінеєв, які посіли вагоме місце серед метрів національного художнього мистецтва.

О. Ковтун. «Ключі від щастя»

Розмаї образотворчих жанрів та видів із пріоритетом живописних полотен розгорнувся у затишних залах. Окрасою виставки стали твори народних художників України Ніни Божко, Віри Баринової-Кулеби, Василя Гуріна; заслужених діячів мистецтв України Валентини Виродової-Готсьє, Івана Пилипенка, Олексія Петренка; заслужених художників України Михайла Попова, Віктора Липовки та інших. Перед нами розцвіла Україна в усій красі мальовничих пейзажів, історичних мотивів, сакральних композицій, самотніх тематичних полотен. І в цьому колориті сяють портрети, серед яких – відгомін стародавніх епох із часів козацьчини, хвилюючі образи дітей, знайомі обличчя творчої інтелігенції.

Запам'ятовуються сповнені ліричної тональності суто сімейні картини з малюками, бабусями, батьківськими хатами, сільськими подвір'ями. Не минули увагою художники і пленерні роботи, в яких відчувається життєдайний сплеск захоплення від побаченого та прагнення увіковічити неповторні миттєвості прекрасного, де народилися неповторні гімни природи Києва, Седнева, Миколаєва, Сумщини, Харкова, Івано-Франківська, Одеси, Дрогобича, Кременчука, Чернігівщини. Оспівають художники і національні традиції, свята, звичаї, особливо в цій царині відзначилися графіки, у творах яких розкрився необмежений талант фахівців малюнку та прозорих акварелей.

Ніна Божко

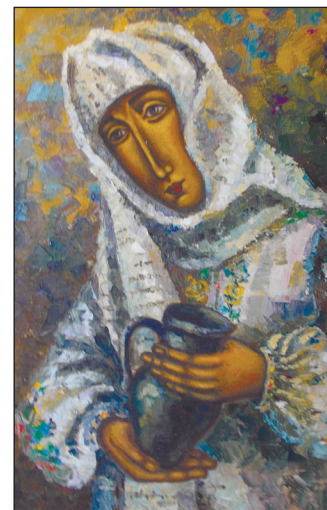
Директор Дирекції виставок НСХУ, заслужений діяч мистецтв України Ігор Волощук, відкриваючи виставку, наголосив на високій професійності учасників і досить складній роботі журі з відбору художніх творів. У вітальному слові голова Київської організації НСХУ Віктор Ко-

розтворчого мистецтва Мінкультури Євгенія Крутоголов. До любові закликав народний художник України Василь Гурін, а його картина, наповнена світлом, це підтвердила.

Для кожного художника участь у такій визначній події – справжнє свято та відповідальність. Кожен твір підкреслює самотність автора, і цьому допомагає вдало побудована експозиція, яку майстерно створили працівники Дирекції виставок М. Деревус, В. Цибульський, Ю. Волощук.

А глядачі отримали дорогий гормон радості, який коронував присутніх на цьому святковому вернісажі. Зі святом краси та натхнення, коли думки випереджають час, змінюють простір та освячують життя романтичним настроєм!

Валентина ЄФРЕМОВА,
 мистецтвознавець, заслужений
 працівник культури України
 Фото автора

А. Беженар. «Буковинка»

Головний редактор
газети «Кримська світлиця»
Віктор МЕРЖВИНСЬКИЙ

КРИМСЬКІ НОТАТКИ

ПИСЬМЕННИКИ ЧИТАЮТЬ!

Андрій Любка в Амстердамі з газетою «Кримська світлиця» в руках! Так, вона знову виходить, тільки видається тепер у Києві. Передплатний індекс – 90269. Головний редактор – хлопець з АТО з Криму, що тепер живе в Києві. Зверніть увагу! У перших номерах дуже цікаві статті про кримчаків і караїмів. І багато іншого теж. Перш за все, про історію та культуру.

І чудова Ольга Токарчук теж буде читати «Кримську світлицю»!

Андрій КУРКОВ

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ І ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Оновлену «Кримську світлицю» читають уже і в Сімферополі

Повідомляємо Вам, що Ви вже зараз можете передплатити «Кримську світлицю» на 2017 рік. Вартість річної передплати – 153.28 грн. Індекс: 90269. Оформити передплату можна через Інтернет, для цього потрібно зайти на сайт ДП «Преса», де подана детальна інформація, а також у будь-якому відділенні «Укрпошти».

Передплатуйте газету «Кримська світлиця», підтримайте кримчан!

«Кримська світлиця» – одне з найбільших досягнень Української громади Криму

Українській громаді Криму вдалося зробити чимало важливих державницьких справ. На мій погляд, є кілька здобутків, якими ми маємо пишатися й донині.

Серед них – досить важливий державницько-інформаційний проект «Кримська світлиця».

У Криму це була не перша спроба української спільноти створити національну інформаційну газету. Відомо, що невдовзі після революційних подій 1917 року на півострові було започатковано український часопис «Рідна хата», але він через нестабільну політичну ситуацію виходив недовго.

У перші роки незалежності України рухівські осередки у Красноперекопську та Саках розпочали видавати газети «Кримський вісник» та «Відродження». Кримські організації Товариства української мови та «Просвіти» також винощували ідею створення впливової україномовної газети. Але матеріалізувати її вдалося лише наприкінці 1992 року.

Хрещеним батьком майбутньої «Кримської світлиці» став I Всекримський конгрес українців.

Кандидатуру головного редактора часопису ретельно обговорювали на Координаційній раді Конгресу, яка зупинилась на особі Олександра Кулика. Він на той час, як мені видається, вже очолював Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Олександр Кулик у часи «горбачовської перебудови» працював інструктором Кримського обкому, де як член Спілки письменників України опікувався пресою та видавничою діяльністю. Він мав досвід керівної роботи, відзначався демократичними поглядами, порядністю та принциповістю. Ці чесноти були вельми рідкісними і непопулярними у середовищі партпаратників. Його виборча програма як кандидата до останньої обласної ради вирізнялась також демократичністю та україноцентричністю.

Саме за ці якості кримські просвітяни обрали його своїм

На редколегії, присвяченій випуску 500-ого номера газети

першим головою. З цих міркувань Координаційна рада Конгресу українців рекомендувала Олександра Кулика і на посаду головного редактора «Кримської світлиці». Після проведення Конгресу створена Координаційна рада національно-демократичних сил обрала своїм головою відомого кримського підприємця Юрія Колеснікова, заступником – Петра Вольвача та секретарем – Сергія Савченка. Першочерговим завданням Ради стало створення державницької україномовної газети.

Рушійною силою та методичним центром виступив організаційний комітет, сформований із фахових журналістів. Усі вони через ідеологічні розбіжності з недавно призначеним редактором колишньої компартійної газети «Кримська правда», зятим українофобом, поплічником Миколи Багрова та Леоніда Грача Михайлом Бахаревим – покинули цей часопис.

Серед перших відважних творців «Кримської світлиці», крім Олександра Кулика, необхідно відзначити Василя Богуцького, Григорія Рудницького, Данила Кононенка, Володимира Миткалика, Федора Степанова, Миколу Семену, Віталія Фесенка, Олександра Пілата, Тамару Фесенку. Створенням матеріально-технічної бази опікувався Павло Власенко. Саме вони обрали редактора газети, визначили її назву, опрацювали дизайн та ідеологію часопису. Трохи пізніше, як мені видається, вже тоді, коли редактором часопису став Володимир Миткалик, до газети прийшли Віктор Качула, Те-

тяна Успенська, Оксана Ліховецька та інші.

Кожен із названих журналістів був яскравою творчою особистістю і залишив у «Кримській світлиці» часточку свого таланту та життя. За майже двадцятип'ятилітній період діяльності змінювався формат, обсяг, оновлювався авторський колектив, з'явилися нові рубрики, але за всі ці роки незмінною лишилася україноцентрична ідеологія та державницьке спрямування видання. Засновниками часопису стали: Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Спілка письменників України та трудовий колектив редакції.

Перший номер «Кримської світлиці» вийшов напередодні нового 1992 року (31 грудня). Він повністю був заповнений матеріалами I Всеукраїнського конгресу українців. І це цілком виправдано. Адже проблеми, порушені на Конгресі, були найважливішими для української громади. Пам'ятаю, що за два тижні до виходу першого номера мені зателефонував головний редактор і попросив дозволу на публікацію мого програмного виступу на Конгресі. Він мав назву «Українці Криму: трагічне минуле і гірке сьогодні».

Реакція тогочасної української преси – як на сам Конгрес, так і на виступи, виголошені на ньому, – була бурхлива. Газета «Правда України» зробила спецвипуск, присвячений Конгресу. І коли я майже через 25 років знайомлюся з матеріалами Конгресу, дохожу висновку: якби тогочасна київська влада прислухалась до голосу українців Криму і розпочала

активні дії для того, щоб півострів став українським, сьогоднішня ситуація в Україні була б зовсім іншою і ми б не мали ні окупованого Криму, ні втраченого й понищеного Донбасу.

Мусимо без хизування наголосити: якщо щось сприяло збереженню української ідентичності, розвитку україномовної освіти, літератури, культури, національного мистецтва та історичної пам'яті, то це відбувалося значною мірою за сприяння героїчної газети «Кримська світлиця».

Вона згуртувала кримське українство, сприяла пошуку та розвитку творчих особистостей у різних сферах людської діяльності, виховала кілька поколінь українських патріотів, збирала численний авторський колектив, залучила до співпраці видатних діячів літератури, культури, мистецтва та науки з усієї України.

Потрібно усвідомлювати, що через тимчасову окупацію Криму часопис втратив не лише свого традиційного читача, а й ефективний вплив на суспільно-політичну ситуацію на півострові. Держава має зробити все можливе, аби відновлена на материковій Україні національно-патріотична, україноцентрична газета «Кримська світлиця» поширювалась по всій території країни, а її електронний варіант, щотижневий радіо- та телегляди потрапляли б до окупованого Криму. Її популяризація і поширення в Україні має стати пріоритетним завданням і новоствореного Міністерства з окупованих територій, і Міністерства з питань інформаційної політики, і Міністерства освіти й науки, і Міністерства культури, патріотичних партій і всіх національно свідомих громадян України.

Підтримка «Кримської світлиці» у вигнанні – це прискорення повернення окупованого російськими загарбниками Криму до України.

Петро ВОЛЬВАЧ,
багатолітній дописувач та
голова громадської ради газети
«Кримська світлиця»,
член НСПУ, дійсний член НТШ

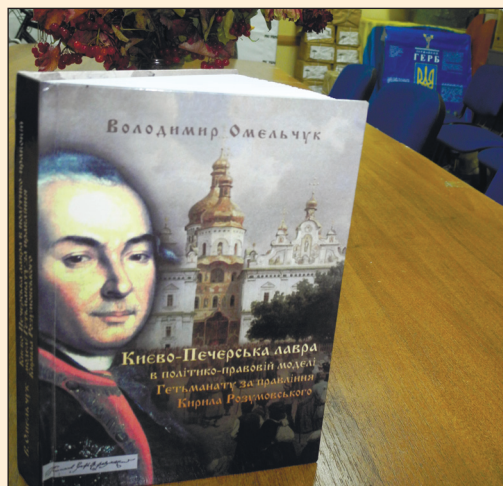
Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

сторінки історії

■ «КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА У ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ МОДЕЛІ ГЕТЬМАНАТУ»

Днями у столиці презентували цікаве видання: «Києво-Печерська лавра у політико-правовій моделі Гетьманату за правління Кирила Розумовського». Монографія присвячена взаєминам козацької влади та монастиря у 1750–1764 роках. Насамперед це стосується участі гетьмана в обранні архимандрита, судових процесів Лаври з козацькою старшиною та іншими монастирями. Автор Володимир Омельчук дослідив особливості розгляду справ, пов'язаних із Києво-Печерською лаврою, в адміністративно-судових органах Гетьманату на центральному та місцевому рівнях – на широкому тлі політико-правової модернізації Української Держави часів гетьмана Кирила Розумовського.

Взаємини українського козацтва та церкви практично невіддільні в історії вивчення української державності епохи пізнього Середньовіччя та Нового часу. Відтоді, як козацтво проголосило себе захисником православної віри, обидва суспільні інститути існували практично невіддільно, потребуючи підтримки один одного для конститування власної легітимності. Молода Українська Держава, що постала в середині XVII століття, а це був період обов'язкової легалізації влади глави держави з боку церкви, потребувала такої підтримки чи не більше, ніж військової та дипломатичної. Після ліквідації Гетьманату Києво-Печерська лавра та Московське православ'я в цілому стало підпорою московського колоніалізму, і, на превеликий жаль, залишається в незалежній уже Україні послідовним у своєму москофільстві і несприйнятті української державності.

Сьогодні Україна вступила у нову історичну епоху, за якої українці кидають виклик на світовому турнірі націй у боротьбі за гідне місце під сонцем. Одним зі складних процесів утвердження нашої державної ідеї є повернення до традиції. Пізнаючи славетні сторінки вітчизняної історії, ми повертаємося до доби української героїки, починаючи з часів Святослава Хороброго і закінчуючи найновішими визвольними змаганнями та їх героями – учасниками добровольчого руху.

Сучасні українські вояки, йдучи у бій із ворогом на Сході, називають себе козаками. Вони виступають нащадками і носіями державницької традиції, закладеної славними предками. І книга Володимира Омельчука у процесі повернення всього українського суспільства до традицій українського за суттю державотворення та державних інституцій – вкрай необхідна всім, хто причетний до формування сучасної Української Держави.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Україна – «Велика країна»

Україна дуже схожа на Велику Британію, але останню чомусь нікому не спадає на думку іменувати «окраїною» чи «пограниччям», хоча вона справді у давній, доримський період історії такою була!

У різні часи й за різних обставин «окраїною» чи «прикордонням» Україну називали: володарі Золотої Орди, золотоординські хани і їх Московський улус, Річ Посполита, Австро-Угорська імперія, Російська імперія, а потім СРСР тощо. Лише Литва після перемоги у знаменитій Синьоводській битві 1362 року і звільнення більшості українських земель від поневолення й залежності від татар запропонувала свою назву – «Велике князівство руське». Ця назва відтворювала і продовжувала традиції та нагадувала часи величчя, розквіту Київської Русі, але сталося так, як сталося...

У 2016-му ми святкуємо 25 річницю незалежності України. У тисячолітній боротьбі за державність наш народ переміг, витримав і не зламався. А тепер задумайтесь, чи міг такий величний народ, який спромігся, незважаючи на всі негаразди, зберегти власний генетичний архетип і міфотитул, назвати країну свого вікового сталого проживання словом зі значенням «окраїна»? Чи, може, той стереотип «окраїності» нам навмисно прищеплюється і нав'язується? Саме з руки Австро-Угорської імперії та історика Михайла Грушевського, що цілком збігається у подальшому із цензурою та ідеологією новоствореної УРСР, Україна вкотре стає «молодшою сестрою» із трактуванням значення її назви як «окраїна» чи «прикордоння» вже іншої імперії – СРСР.

Якщо ми не позбудемося того прищепленого нам стереотипу меншовартості й «окраїності» – ми так і залишимося державою-«окраїною» усього цивілізаційного світу! Маріонеткою і «прикордонням» одної чи іншої імперії, залежно від переконань та уподобань маленької верстви багатіїв, керівників та одночасно зрадників свого народу. Відомо, що вкрадені або, як називають, «інтернаціональні» гроші не

Пам'ятник на честь першої літописної згадки про Україну, м. Переяслав-Хмельницький

працюють на народ, на національну ідею, на збереження і примноження національних традицій і гідності. В «інтернаціонала» відмінні завдання – для збереження і розбудови іншого міфотитулу, архетипу й етносу.

Усім відомо, що назва «Україна» – прадавня, ще індоєвропейське утворення. Дослівно: «Оукрає» чи «Оумкрає» – це «Велика країна», з якою ще давні греки пов'язували виникнення більшості своїх богів і називали «Гіпербореєю». Цікаво, що таку позицію займають не тільки грецькі дослідники, а й навіть росіяни (зокрема, В. Петухов). В самій же Україні трактування назви держави як «окраїни» давно набуло ознак стійкого стереотипу. Вперше зафіксована письмовними пам'ятками у 1060, 1187, 1189, 1217 роках «Україна» продовжує трактуватися як «порубіжна земля», «окраїна», бо, на думку вчених, саме у такому значенні вживали це слово на позна-

чення історичної Переяславщини, де вперше згадується це найменування.

Але Переяславщина не була «окраїною» – як намагаються від того трактувати назву «Україна»! Як відомо, перші православні митрополити були посаджені саме у Переяславі – за Аскольдової Русі (М. Брайчевський), а не у Києві! Сама назва «Переяслав» означає: «Бога – Батька я славлю» («Пере» – «Батько», у сучасній Європі до сьогодні збереглося містечко із такою звучною вимовою і значенням – Пере – у Каталонії).

Виявлених поселень давніх слов'ян – антів (Черняхівська археологічна культура, II–IV ст. н. е) у трикутнику Переяслав – Родень – Корсунь набагато більше, ніж на Київщині. Це вже у часи варязького правління роду Рюриків ситуація значно змінюється, центр нової держави проявляється у межах історичного Вишгород – Київ, а Переяслав, як і Родень, стає прикордонням.

Переяславщина

Та в часи виникнення цього слова то були центральні землі слов'ян. Згадаймо і порівняймо хоча б кількість міст племінного об'єднання уличів (умовно Кіровоградська, Черкаська область) із племінним об'єднанням полян (умовно Київська область), що дорівнює 5 до 1 не на користь киян. Яка ж це тоді «окраїна»? Це підкріплюється елементарною логікою: південні землі були ближчими до античних міст-колоній Причорномор'я, тому там жвавіше розвивалася торгівля, збільшувалося населення тощо.

Дослідження тривають... але хочеться, щоб усвідомлення і трактування назви нашої держави «Україна» більше не несло нав'язаний нам стереотип «окраїності» земель.

Неодноразово це відбувалося у ті часи, коли наша рідна Батьківщина перебувала у складі тієї чи іншої імперії загарбників, автохтонне населення якої справді сприймало нас як малоросів чи «окраїнців». Історії потрібна «тільки правда, і нічого крім правди!» Але це вже залежить від нашої небайдужості до власної історії.

Я вірю, що українці, як і британці, почнуть усвідомлювати назву своєї країни не менше, ніж у значенні «Велика країна», як її розуміли чужоземці греки.

Вадим ПЕРЕГУДА,
провідний науковий співробітник історичного музею Вишгородського історико-культурного заповідника

Головний редактор
інтернет-порталу «Культура»
Олександр ЛИТВИНЕНКО

фестивалі

98 ПРИЧИН ВІДВІДАТИ ТЕРНОПІЛЬ

Про всі події й новини культурного життя Тернополя відтепер можна дізнаватися коли завгодно. Уперше саме у цьому обласному центрі України відкрито цілодобовий Туристично-інформаційний центр. Не у Львові чи Києві, а в невеличкому галицькому місті! 24 години на добу будь-який тернополянин або гість міста може завітати до приміщення Центру на вул. Грушевського, 2, аби дізнатися про найближчі заходи у місті. Охочим нададуть адреси готелів і костелів, місця популярних харчових закладів і загалом наведуть 98 причин відвідати Тернопіль.

Серед пропозицій – візити до бібліотек, музеїв, клубів, кав'ярень, острівця кохання, скелету мамонта, фотографування з невидимкою чи з «Бруталом», круїз на теплоході чи прогулянка білим плесом під білим вітрилом.

«Специфіка Тернополя полягає у тому, що туристи перебувають у місті недовгий час, мандруючи замками, храмами, водоспадами чи ріками вже по території області, – розповів на відкритті керівник Центру Тарас Ковальчук. – Бажано, аби вони залишалися на більший час в обласному центрі. Як, приміром, за часів панування Польщі. У 30-их роках минулого століття багато поляків їздило відпочивати до Заліщиків, де був чудовий курорт із середземноморським кліматом. І по дорозі туди чи назад зупинялися в тодішньому Тарнополі, заодно залишаючи там і кошти для місцевої скарбниці».

В Інформаційному центрі також нададуть безкоштовну карту міста, яку розробила місцева студентка, там можна буде придбати сувеніри, випити чашку запашної кави або чаю. Через те, що Центр працюватиме і вночі, очікується, що на «вогник» сюди заходитиме й молодь – як до культурного осередку.

У планах працівників Центру – низка культурних заходів уже найближчим часом. День студента (а Тернопіль – місто чисельних студентів) тут відзначатимуть із розмахом – із запрошенням послів іноземних держав, із яких приїхали вчитися сюди молоді люди. На Католицьке Різдво (як кажуть місцеві, – «польське») – 24–25 грудня буде організований фестиваль польських колядок і свято цієї кухні.

Ще однією важливою цікавиною Тернополя мають стати підземелля колишнього замку, що розташований поряд із місцевим озером. Пам'ятка архітектури належить спортивній школі із греко-римської боротьби, втім, довгий час підземелля під нею порожніли, й ось тепер Туристичний центр хоче зробити його доступним для всіх охочих. У день відкриття Центру Ковальчук провів підземну екскурсію кільком десяткам місцевих школярів. На старовинних стінах учням продемонстрували і півгодинний фільм про культурну спадщину їхнього міста.

Сергій БАХІН

Коровай миру й добробуту

**Олександр
ЛИТВИНЕНКО**

Сонячна погожа днина. По-літньому яскраво і весело виграють на сонці куполи стародавніх храмів Володимира-Волинського. Старожили цього північного міста не пам'ятають у жовтні такої спеки.

«**М**абуть, якась добра душа на небесах замовила гарну погоду, – посміхається пані Марія, корінна мешканка колишньої столиці Галицько-Волинських земель. – Адже у нас сьогодні велике свято».

Того дня на вулицях провінційного містечка було аж занадто людно. Волиняни поспішали у парк «Слов'янський», де минулої неділі проходив щорічний фестиваль традиційної культури «Українське коровай-сузір'я». Його учасники приїхали мало не з усіх сіл району, аби пригостити власноруч спеченими короваями присутніх та взяти участь у колоритних обрядових дійствах. До речі, вже вдв'яте. У попередні роки через негоду захід тривав у приміщенні місцевого Будинку культури. Директор цього закладу Людмила Оцелюк є співавтором і ведучою «Українського коровай-сузір'я».

«Часто фестиваль традиційної національної культури пов'язують зі святом врожаю, але насправді дійство не має нічого спільного з обжинками. У нас інша концепція – відроджувати культурні традиції краю, – пишуть його організатори. – Тому основними учасниками заходу є автентичні та фольклорні колективи Володимира-Волинського району, які виконують стародавні народні пісні та обряди. Головним їхнім елементом зазвичай є коровай. Водночас не обмежуємося суто автентичною самодіяльністю. Надаємо майданчик виконавцям сучасної української пісні, які прибувають із різних куточків держави».

Виступає львівська «Полунічка»

На сцені ансамбль «Зернятко»

Прямуюємо до парку «Слов'янський», де вже лунають урочисті звуки гала-концерту. Цього року у ньому беруть участь: вокально-хореографічний ансамбль «Зернятко» та гурт «Врода» із Києва, львівський хореографічний ансамбль «Полунічка», самодіяльні колективи з різних районів Волинської області, які показують високий рівень музичного мистецтва. З власною потужною програмою на головній сцені фестивалю виступили її господарі – вокальний колектив Володимира-Волинського районного будинку культури «Барви Волині» та народний аматорський хор культпрацівників «Любисток».

Під час фестивалю працювали етнографічні майданчики, де народні умільці проводили для відвідувачів фестивалю майстер-класи, виставки короваїв, квіткових композицій та снопів, просто неба відкрилася експозиція кращих робіт фотоконкурсу «В об'єктиві Володимирщина».

«Ми пишаємося своєю виставкою вишиваних рушників, – розповідає директор Будинку культури села Зимне

Володимир-Волинського району Валентина Гонтарук. – Усі вони зроблені з любов'ю і знанням справи нашою місцевою майстриною Катериною Охрімчук. Хоч вона ще молода жінка, але її роботи знані на Волині. Катерина – учасник багатьох виставок народного мистецтва. Вона вишиває рушники у стародавній спосіб, як це робили споконвіку у Зимному. А коли рушник вишивається – пісня співається. Тому сьогодні біля експозиції рушників виступатимуть наші березині, фольклорний колектив села Зимне. Вони співатимуть пісень, які перейняли від своїх матерів і прабабусь».

«Ми вперше потрапили сюди і щасливі, що побачили стародавній Володимир-

Виставка снопів

Волинський, який свого часу став правонаступником Києва, столицею Галицько-Волинського князівства, – зізнається керівник дитячого ансамблю «Зернятко» Раїса Заклецька, яка долучилася до розмови. – Ми привезли й покажемо тут сучасні пісенні і танцювальні композиції з елементами прадавніх народних обрядів, які на культурному рівні колись споріднювали всі давньоруські землі».

Осучасненням українських народних піснених творів займається і гурт «Врода», який дає їм нове життя, робить більш цікавими, перш за все, для молоді.

«На цьому фестивалі відчула дуже гостинну і дружню атмосферу, – каже учасниця гурту Ольга Нестеренко. – Такі свята надихають, допомагають легше перенести лихоліття».

Про наше нелегке сьогодення – переселенців з Криму, загиблих в АТО волинян

– показували кіно у місцевому Культурно-мистецькому центрі імені Т. Шевченка. Кіноперегляд із символічною назвою «Зерно» вперше відбувся в рамках цього фестивалю. Глядачі мали змогу подивитися сім документальних фільмів: «Життя для дітей та їх сімей», «Есе про Крим», «Лист солдатам», «Діти АТО», «Схід і Захід – разом», «Богданчик», «Діти Донбасу», «Світязь: дорога болю і слави» та поспілкувалися з їх авторами. Віриться, що саме таке «зерно», закладене сьогодні у теплий волинський ґрунт, незабаром дасть плідний урожай – для нового щедрого короваю на ім'я Мир і Добробут».

«Ми вперше потрапили сюди і щасливі, що побачили стародавній Володимир-

Фото автора

редактор
Роман РАТУШНИЙ

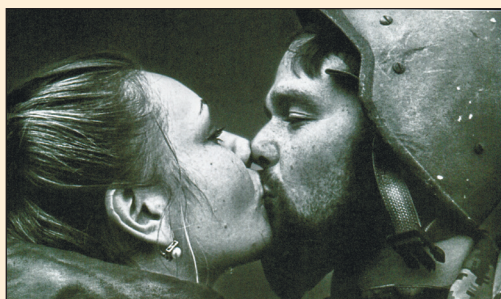
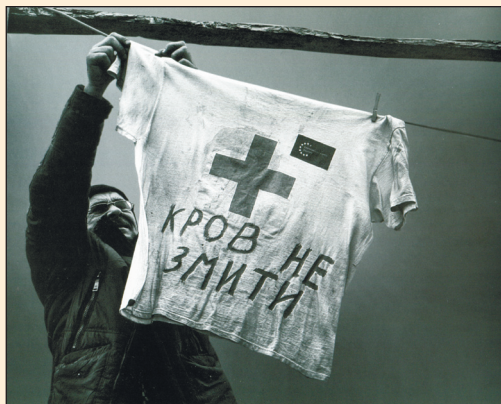

фотокраїна

Чорно-білий біль

Книжковий ринок україномовної літератури за останні два роки значно поживавшав.

Почали з'являтися історичні, прозові, художні, публіцистичні та наукові твори, що значно потіснили шовіністичну макулатуру, яка завозилася від сусіда з півночі. Але при цьому фотоальбомів від українських фотомитців друкують ще вкрай мало, і те, що виходить, одразу стає бібліографічною рідкістю. Тому поява фотокниги «Війна і мир» фотографа з Полтавської області Костянтина Бобрищева стала приємною несподіванкою для прихильників його творчості і багатьох інших любителів документальної фотографії.

Костянтин Бобрищев

Полтавський фотохудожник Костянтин Бобрищев переміг у Першій міжнародній культурно-мистецькій акції «Українська фотокнига – 2016». Його фотопоема «Війна і мир» отримала золоту медаль конкурсу.

Автор альбому – член Міжнародної асоціації письменників і публіцистів, член Національної спілки журналістів, академік Української академії наук, лауреат літературно-мистецької премії імені Івана Котляревського, автор низки книг про визначних особистостей України. Учасник і призер більше ста міжнародних та всеукраїнських конкурсів і фотовиставок.

– Пане Костянтіне, з чого розпочалася робота над фотоальбомом «Війна і мир»?

– З першого дня українсько-російського протистояння зародилася думка робити знімки із зони АТО. Для цього разом із волонтерами їздив у зону бойових дій на Донеччину. Вважаю, що це вкрай необхідна справа, бо ми отримуємо не тільки гарні картинки, але й документалізуємо цей важ-

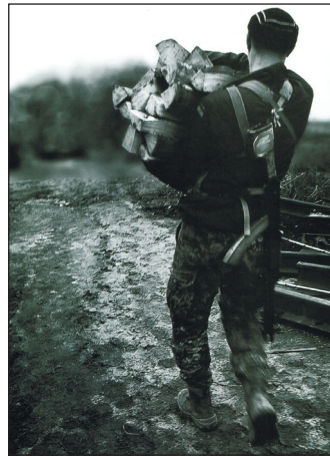
кий період становлення української армії, захисту державності України.

– Як відбиралися фотознімки для альбому?

– У своїй роботі намагаюся бути вимогливим передусім до себе. Тому вважаю, якщо з кількох тисяч кадрів один хороший – я щасливий. Так до альбому я обрав 255 фотознімків. Це результат прискіпливого відбору з матеріалу, який назбирав протягом своїх численних поїздок фронтними територіями за два роки. Але скажу більше: ця тема не завершена. Сподіваюсь продовжити роботу. На жаль, війна триває досі.

– Знаю, деякі колеги дорікали Вам, що альбом не має жодного кольорового знімка. Що Ви з цього приводу думаєте?

– Чому альбом чорно-білий? Війну найкраще можна показати у стилістиці двох кольорів – чорного і білого. Вже в саме поєднання цих барв закладене протиріччя. Адже війна – це не тільки біль і втрача: діти продовжують ходити в школу, на рушничок щастя стають закохані, вчені захищають дисертації... Життя

продовжується, і навіть міні й танки не можуть зупинити його звичайного плину.

– У Вашому альбомі присутні світлини, зняті не тільки на фронті, і, як на мене, це тільки підсилює антивоєнний характер «Війни і миру».

– Це те, про що я говорив. Життя продовжується. Документальна тема не тільки про буття воїнів на фронті, але й у глибокому тилу. Війна, що найстрашніше, позначила своїм почерком, здавалось би, сірі будні простих українців – від найменших до найстарших, незалежно від статі і регіону.

– Через Ваш об'єктив проходять тисячі різноманітних образів, типажів. Як у подальшому складаються стосунки автора із його героями? Чи, можливо, все залишається на рівні випадкової короткої зустрічі?

– Кожен знімок, а точніше його героїв, я буду пам'ятати. Так, наприклад, фото, де боєць у касці з дівчиною цілуються, – це не постановний кадр. Костянтин – воїн ЗСУ, Олена – волонтер. Молоді люди познайомилися на війні. Весілля справили в селі Піски, що біля Донецька. З молодим подружжям досі підтримую контакти. Це стосується і фотознімка бабусі з гітарою. Проходячи повз, покепкував зі старенької, мовляв, що вона робить з музичним інструментом. На що вона відповіла: «А ти заходь, послухай».

Ось так народився цей знімок. До речі, бабусі тоді було 97 років.

– У фотоальбомі «Війна і мир» є багато фотознімків, які важко забути, погортавши сторінки. А чи є

серед них найулюбленіша світлина?

– Для мене всі фото, розміщені в альбомі, дорогі, бо за кожним – важка праця, далека і часто небезпечна дорога, зустрічі з цікавими людьми. Можу сказати, що одна з-посеред багатьох улюблених світлин – портрет священника на початку фотоальбому. Сам він із Луганщини, російськомовний. Після початку війни опанував українську і тепер розмовляє виключно нею. Духовно багата, світла людина.

– Ви говорили про те, що плануєте продовжити роботу над темою війни в Україні.

– Так. Зараз хочу продовжити роботу над зйомками. Багато моїх знайомих бійців повернулися додому. Є серед них і покалічені війною – фізично і душевно. Хотів би зобразити, як вони адаптуються до мирного життя, адже і тут є чимало проблем, які теж варто зафіксувати.

Приміром, один хлопець повернувся без ноги додому. Сказав своїй дружині, щоб ішла від нього, бо інвалід їй не потрібен. Вона насилу його вмовила, і зараз вони, попри все, разом. Тож війна – це не тільки бої на передовій, вона і в мирному житті продовжує свою чорну справу.

– Що ж, сподіваюсь, незабаром ми будемо мати змогу побачити нові фотознімки Костянтина Бобрищева, які зберуться у новий фотоальбом. Наснаги й успіхів Вам у цьому проєкті!

Розмову вів Роман РАТУШНИЙ

редактор
Христина ДИЧКО

культура і війна

■ БІЙЦІ НЕСУТЬ У СОБІ ВІЙНУ

Новітня російсько-українська війна триває майже три роки. Ми втратили тисячі зі своїх кращих. Спочили в бою, вони тепер стали нашими святими. Кожен із живих – у важкі хвилини молиться до свого. І пантеон героїв повниться з кожним днем. . .

Три роки ми непомітно зазнаємо ще й іншої втрати, страшнішої у своїй непередбачуваності, підступної, небезпечної. Про це зазвичай розповідають поміж іншим або ж не розповідають узагалі. Цього у мирному місті не видно за швидким темпом життя, на це не прийнято зважати. Хоч проблема і на поверхні, вона лишається тільки особистою проблемою окремої людини.

Учасник АТО, боєць Леонід

Людини, якій пощастило фізично вціліти у пеклі війни, та для якої набагато важчим виявляється зберегти свою ідентичність, зібрати себе заново з розірваного на шмаття життя до. . .

Риторичне й одвічне «хто ми і куди йдемо?» у теперішній українській реальності набуває досить несподіваних рис, цілком конкретних, не ефемерних чи абстрактних. Особистих, болючих – рис, які відкритими ранами проступають на тілі нашого суспільства.

Бійці повертаються з фронту і несуть у собі війну. Її не залишиш по дорозі додому, не заховаєш подалі, щоб забути з часом: війна так просто не відпускає. Багато питань потребує відповідей. І найголовніше – питання самоідентифікації воїна після демобілізації.

«Хто я? Переможець чи переможений? – запитує герой документально-свідоцької мововистави «Без броні», учасник війни на Сході України, боєць Леонід. – Частково демобілізований і частково деморалізований. . .»

Його історія звучить як одкровення, сильно, емоційно, проникливо. Ледь звучно відбивається від кам'яних стін напівпідвального приміщення PostPlay театру і ще довго відлунюватиме у серцях нечисленних глядачів. Його історія репрезентує і біль тих, які героїчно відстоювали Савур-могили, Донецький аеропорт, шахту Бутівку, Піски, Водяне, Щастя, Новоайдар, Маріуполь. . . а нині воліють залишитися безіменними. Бо так і не віднайшли себе по цей бік України.

Це найголовніше питання зараз дуже гостро потребує розвитку і розголосу. Винесене у камерний простір альтернативного театру, воно, однак, не просувається далеко за його межі, все ще продовжуючи бути проблемою небагатьох.

І наше завдання – почути, спробувати сприйняти й допомогти. Ідентифікувати бійців, дати зрозуміти, що їхній подвиг не даремний, що це здобуток, і не лише їх власний, – означає поставити крапку в невизначеності і ще на один крок спільними зусиллями наблизити перемогу.

«АТО зустріло нас звуками рінгтонів»

Христина ДИЧКО

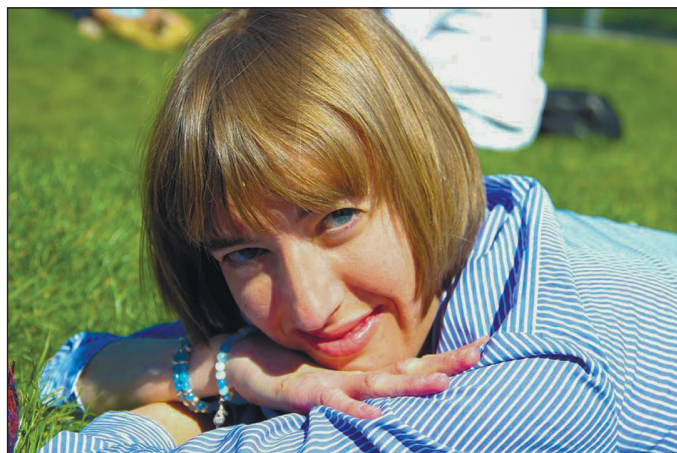
Документальна вистава «Без броні» – це відверта розповідь бійця першої хвили мобілізації – із перших вуст. Мінімум декорацій і максимум правдивості зображуваного.

«АТО зустріло нас звуками рінгтонів». Коли підрозділ Леоніда прибув на місце дислокації, з'ясувалося, що там немає зони покриття звичного для всіх оператора, тож хлопці подалися до найближчого магазину, щоб купити сім-картки і зателефонувати рідним. Як тільки нові картки були встановлені в телефони, ті одразу почали дзвонити. «Це означало лише одне: про нас знають – де ми є і куди йдемо...»

Зі звуків рінгтонів розпочинається і показ для глядачів. Відразу стає трохи не по собі, й оговтатись після кожного наступного блоку розмови стає все важче.

Настає момент, коли ти наче провалюєшся зі своєї реальності і раптом починаєш відчувати його емоції, ступаєш вслід за його кроками і слухаєш своє переривчасте дихання та пульсацію в голові. . .

Присідаєш, розгортаєш руками у попелі жменю патронів і натрапляєш на щось, глухий стукіт: пластина від бронезилення. А під нею – чиясь грудна клітка, і більш нічого. Ту пластину Леонід приніс із собою – як доказ того, наскільки мізерний захист – броне-

Єлизавета Олійник

жилет, коли працює установка «Град».

Але там ти знаходиш і солдатський жетон. І це найбільша радість, якщо можна говорити про радість за таких умов. Бо це дозволить ідентифікувати загиблого, допоможе поставити крапку, завершити його війну.

Після цього випадку наш герой, не зволікаючи, замовив жетон і для себе.

Речі. Вони вміщуються у компактний наплічник, який завжди наготові. Спальник, дощовик, нетбук, фляга, сухі грілки, аптечка з рятівним вмістом. . . Такі речі на війні мають особливу вагу. Леонід розповідає про кожну.

Своєї броні – військової форми – колишній телевізійник, військовий медик, а тепер волонтер не знімав 8 місяців після демобілізації. Болісний процес адаптації у невеликому театральному просторі глядачі переживають разом із героєм. Вистава не залишає байдужим нікого.

ДОВІДКОВО

Документальний театр або Вербатім (від лат. Verbatim – «дослівно») виник як альтернативна форма комунікації між актором та глядачем. При підготовці вистави орієнтуються, насамперед, на реальні історії людей. Для занурення в тему можуть бути використані біографічні та етнографічні дослідження, розповіді очевидців, різні види глибоких інтерв'ю тощо.

Риси: гостра провокативність і соціальність, відсутність цензури і прагнення прикрасити

Чи пройшов Леонід шляхом самоідентифікації до кінця? Відповісти важко. Але найголовніше йому таки вдалося.

«Про це потрібно говорити, – каже уже після вистави. – Якщо ти тримаєш це у собі, воно починає тебе виїдати, зараз я відчуваю ще більше полегшення».

Режисерка вистави – Єлизавета Олійник – розповідає: «Проект «Без броні» виник як задум у рамках ініціативи «Олімпіада'84». Ми її замислили ще взимку цього року. Наша команда тоді робила у Центрі візуальної культури виставку, серію лекцій, присвячених Донбасу, – Дмитро Левицький, Пьотр Армяновський, Леся Берестецька, Віталій Кухар і Руслана Козіненко. Тоді й виникла ідея підготувати спектакль на тему травми війни. У межах цього проекту була показана і вистава з переселенцями «Розарій».

Я працювала у громадській організації і провела більше 20 інтерв'ю з бійцями. Леонід найбільш відкрито говорив про проблеми, з якими зіткнувся після повернення. Тож саме йому запропонувала зробити виставу, бо, справді, є що сказати, і це важливо. Моя роль тут – структурувати історію, щоб герой говорив лише про власний досвід.

У нас не було написаного тексту – лише опорні пункти, до яких були прив'язані оповіді. І в цьому наше основне завдання – без узагальнень, зайвих слів показати реальний досвід людини на війні».

реальність. Метод «Вербатім» дає можливість переосмислити час, у якому ми живемо, побачити його не у вигляді метафор, а буквально. Жанр тяжіє до об'єктивного відображення реальності. Формат також передбачає здебільшого участь непрофесійних акторів.

PostPlay театр – альтернативний київський театр, об'єднує навколо себе молодих театральних діячів, які працюють із гострими темами і сучасними формами. У театру немає художнього керівника. Рішення щодо репертуару ухвалює кураторська рада.

«У самій назві ми підкреслимо концепцію, де гра, метод роботи і манера виконання характерні для «постігрового» театру. . . З написанням тексту робота драматурга в театрі не завершується, він повинен стати повноцінною частиною постановочної групи, а після спектаклю завжди має відбуватися обговорення з глядачами». (Ден Гуменний, шеф-драматург театру).

Фото авторки та з архіву Єлизавети ОЛІЙНИК

культура і війна

■ ПРО ЖИТТЯ ПІСЛЯ...

Катерина Ковальчук: Я вважаю, що волонтери мають підготувати хлопців після госпіталю до реального життя, бо такої уваги вдома не буде. І щоб не було потім після реабілітаційної депресії, треба не надто опікуватись, давати можливість робити якісь речі самостійно.

Зрозуміло, є юридична сотня, яка допомагає вирішити питання, до прикладу, стосовно кредитів, якщо вони є, чи щодо статусу учасника бойових дій, інвалідності тощо. Але все ж вони мають знати, що мусять повертатися до нормального життя. Ми завжди допоможемо – і з пошуком праці, і з житлом, але в нас багато роботи з новими хлопцями, ми, звичайно, розірватися не можемо.

Дуже часто IT-компанії беруть до себе наших підопічних. Вони приходять до госпіталю, вони готові їх навчати і працевлаштовувати. Є можливість отримати зараз безкоштовну вищу освіту, якщо хтось бажає, або ж повчитися на курсах, наприклад, іноземної мови. Просто не всі цього хочуть. І це також проблема, яка потребує вирішення.

Є у нас бійці, які пишуть. Ми разом із волонтерами з Національного музею літератури працюємо з ними, дехто навіть видав власну збірку, як-от Ярослав Платмір. На війні багато у кого проявляються таланти. Хтось пише пісні, хтось вірші, прозу. Це потрібно, наступне покоління має знати, як це було. І ми намагаємося всіляко заохочувати таку діяльність.

Після госпіталю залишається дуже багато друзів, з якими в нас хороші й теплі стосунки. Ми часто зідзвонюємось, плануємо поїздки одне до одного – в різні міста нашої держави, ділимося новинами. Якби не війна, то ми, мабуть, і не перетнулися б. Хлопці повертаються після госпіталю через два-три місяці – і, здавалось, часу багато пройшло, могло щось забутись, але ми з ними зустрічаємося як з рідними.

Закінчиться війна – поїдемо туром всією Україною!

«Війна показує нас справжніх»

Христина ДИЧКО

За час протистояння на Сході українці навчилися формувати потужні команди, покликані допомагати бійцям, – мистецькі, юридичні, медичні, господарські... І це – надійний тил, 50% перемоги.

До однієї з таких спільнот належить і Катерина Ковальчук, волонтерка Київського військового госпіталю, поетеса і музикант, співтворка реабілітаційного проекту «Музична терапія». Дівчина надзвичайно позитивно налаштована, щиро переймається долями військових, якими опікується. Віра в успіх справи і сила характеру, які вона випромінює, – підсилюють усе краще, покладене на вітар новітньої незалежності.

У СТІНАХ ГОСПІТАЛЮ

Моя волонтерська діяльність розпочалась якраз із допомоги воїнам на передовій, а потім я побачила сюжет про хлопця, який перебував на лікуванні після важкого поранення. І вирішила долучитися до збору коштів на протезування. Переборолала себе, тому що було важко вперше прийти у стіни госпіталю, перший раз побачити ампутації, кров... Але це потрібно було зробити, я вже зараз розумію, бо це справді перевернуло все моє життя.

Тут буквально за тижні стаєш із хлопцями найближчими людьми, у багатьох рідні перебувають досить далеко, не можуть приїхати – і ти розумієш, наскільки велика відповідальність на тобі. Багато моїх віршів присвячені саме дружбі, бо вона в умовах війни, навіть у мирному Києві, – має особливе значення.

Дівчата, які з нами були з 2014 року, – ті й залишилися, дехто приходить, хтось відколюється, але команда наша майже незмінна. Хлопці навіть не хочуть їхати додому. Батькам кажуть: «У нас тут все добре!»

Допомога госпіталю – це, перш за все, гаряча їжа (особливо в холодну пору), одяг, побутові речі і, звичайно, – психологічна реабілітація. Інколи хлопці просять нічого не приносити, але прийти і просто поговорити: менше про війну, більше про мирне життя.

Вивозимо наших поранених на концерти, різні виступи, на футбол, щоб трошки розрадити, розвіяти, щоб думки трохи розсіялись. Зрозуміло, що їх тягне назад, і є в нас приклади, коли бійці поверталися на протезах на фронт. Це від людини залежить. Є сильні духом, є ті, яких треба підтримувати, запрошувати сильніших, котрі власним прикладом доводять, що не треба здаватися.

Зараз ми також збираємо медикаменти на фронт, займаємося реабілітацією – і в Україні, і за кордон відправляємо наших

підопічних. Напрямок роботи багато. Кожні два тижні, як правило, – борт із пораненими. І, на жаль, людей, які допомагають, зараз менше.

Спочатку я навіть не хотіла, щоб мене волонтером називали. Це таке поняття – ніби звідкись взяте і на нас натягнуте. Я вважаю, до спільної справи має долучатися кожен. Звичайно, враховуючи власні можливості. Не всі можуть себе пересилити і прийти в госпіталь, але можна дізнатися, які є потреби, і хоча б один раз щось приготувати, наприклад, і передати волонтерам.

Але люди просто не хочуть пов'язувати себе з війною. І хлопці це, на жаль, розуміють і відчують. Вони стараються волонтерів не дуже сильно смикати, якщо можуть щось вирішити самостійно.

Хоча багато хто усвідомлює: якщо не ми, то хто. Війна показує нас справжніх.

«МУЗИЧНА ТЕРАПІЯ»

Якось ми вирішили привітати наших військових із Днем закоханих – заспівати. Думали, що це на один раз. Але вже на першій репетиції, коли інші нас чули, то запитували, як довго ми співаємо разом. І це був, мабуть, такий вирок долі.

Коли ми вже пішли по палатах, зрозуміли, що таку музикотерапію треба проводити хоча б раз на тиждень. Часом

хлопці просили частіше – і ми приходили. Зараз ми збираємо концерти в госпіталі та ходимо до важких хворих, які не можуть вийти.

І це справді наш такий волонтерський проект, покликаний проводити музично-психологічну реабілітацію. Особливо добре він працює у нейрохірургічних відділеннях, в неврології. Бували випадки, коли хлопці, котрі взагалі не рухались, після виступів (нам уже батьки казали) просили увімкнути телевізор, комусь зателефонувати, тобто їм хотілося спілкування...

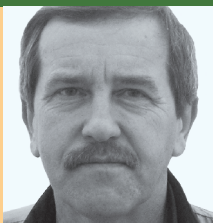
Музика дуже добре впливає на мозок. Навіть лікарі нам ніколи не забороняли, хіба якісь процедури, то просять пізніше зайти, але хлопці завжди дуже раді, висловлюють побажання щодо пісень... Сумні, як правило, не хочуть слухати, у нас в репертуарі небагато саме фронтових, є про війну, але піднесені, веселі. Зважаємо ще на вікову аудиторію – перед тим, як співати. Зараз ми працюємо над новими власними композиціями. Співаємо українською.

До складу нашого гурту, крім мене, входить моя сестра Аня, волонтер Ульяна і зараз у нас є гітарист – Нікіта. Ми різні за професіями, але творчість нас єднає. На річницю гурту – 14 лютого – ми зібralися з невеличким концертом у кафе.

Приїхали наші хлопці, волонтери, навіть з інших міст. Вийшло вражаюче! Також ми відкривали своїм виступом показ фільмів для військових у Київському планетарії. Це була волонтерська акція. Ми тоді зібralи суттєву суму та закупили медикаменти й інші необхідні речі для госпіталю.

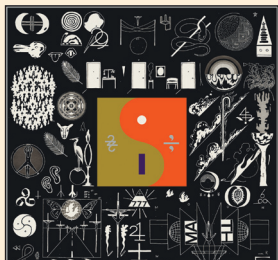
У нас є навіть ідея кліпу на нашу пісню, шукаємо волонтерів, які б нам допомогли це реалізувати.

Маю плани також видати нарешті власну збірку, бо я весь час її доукомплектовую, а є бійці, які вже на неї спеціально чекають. Чесно кажучи, трохи бракує часу – встигнути все. Але воїни надихають, заради них хочеться вранці прокидатися і робити все можливе для перемоги.

редактор
Сергій ЛАЩЕНКО

ідентичність

■ ДИСКОТЕРЦІЯ. 3–9 ЖОВТНЯ

22, A MILLION / BON IVER

Оцінка «КіЖ»: ★★☆☆1/2

Есенція: ««««(!!!!!)»»»». Спробуйте спочатку з'ясувати, що це за стиль. Мій варіант – електро-госпел. Неоковирний термін? Коли знаходиш щось

направду незвичне, неоковирні терміни лізуть із голови без контролю – мозок намагається дати схематичне визначення незвичності, та марно... Чесне слово: найунікальніший (або найдивніший) реліз 2016 року: «живих» інструментів у чистому звучанні немає взагалі – у купі з вокалом; ритміка покритшена разом із мелодикою; не могу навіть уявити, скільки разів матеріал пропускали через різні комп'ютерні програми. Чимось подібним колись займалися британці Portishead, однак у них оце незмінно завершувалося пісенною нежиттєвістю, тут же... Тут фантастично красива, з безліччю пластів музика, через яку – я не перебільшую – хочеться «вимкнути» довколишній простір, зачинити вікна задля непроникнення зайвих звуків і слухати, слухати, слухати...

ТОЙ, ХТО ГОВОРИТЬ З ІМЛОЮ + PURE ERA, BLACK! / DRUDKH + HADES ALMIGHTY

Оцінка «КіЖ»: ★★☆☆

Есенція: непогано, навіть добре.

То в жодному разі не данина моді –

ймовірно, така творча потреба. Про що це я? Про найліпший важкий гурт України «свіх часів» – харківський Drudkh: поточний рік хлопці вирішили присвятити випуску сплітів – спільних дисків із іншими артистами. Чомусь зі Скандинавії... Вочевидь, у наших героїв певний брак із новим матеріалом, однак суто кількісний, адже з якісним виміром – по problem! Дві свіжі композиції на вірші Володимира Свідзінського засвідчують, що бенд у чудовому тонусі, продовжуючи дрейф у бік вікінг-металу. Натомість доробок норвезького колективу на порядок слабший: звичайний блек од тих, кому ще вчитись і вчитись.

КЛЮЧ ДО ШИФРУ / СПЛІН

Оцінка «КіЖ»: ★★☆☆1/2

Есенція: тепер не здивували.

Запущений у ротацию дебютний сингл «Піраміди» провіщав, без перебільшення, щось неймовірне:

лаконічне й одночасно стильне за звуком, приємне щодо текстів і просто красиве. Другий хіт охолодив сподівання, сам же лонгплей... Якщо для автора на чільному місці текст, а музика виконує функцію супроводу, якщо пісня – лише форма для висвітлення того, що болить, результат може бути один – посередній гітарний поп без пам'ятних «фішок». Проблема ще й у тому, що з роками болить усе більше, натомість творчої енергії чимдалі менше.

Володимир БАНЯС

Українська нація: етнічна чи політична?

Сергій ЛАЩЕНКО

Переді мною – інформаційний бюлетень громадського руху «Українці – етнічна нація». Починається він чудовим, емоційним віршем Анатолія Матвійчука.

Далі у зверненні згадуються деякі цифри. Зокрема, дуже красномовна наступна: із загальною кількості загинувших у зоні АТО – 86 % є українцями за національністю... Координаційна рада звертається до влади з проханням повернути відмітку про національність у державних реєстраційних документах. А голова Координаційної ради вищезгаданого руху не хто-небудь, а заступник голови Спільки офіцерів України, депутат Верховної Ради кількох скликань, Герой України – генерал-лейтенант Григорій Омельченко.

МОВНИЙ АСПЕКТ – ПІДСТАВА ДЛЯ ТРИВОГИ?

Українці упродовж останнього століття стільки настраждалися від поневолювачів, що мимоволі здається: будь-який радикалізм їм можна пробачити. Тим паче в наші дні, коли триває війна. З іншого боку, тверезий погляд на речі завжди був однією з передумов перемоги. Бо на емоціях далеко не зайдеш. Звісно, україномовні українці неабияк стурбовані тим, що протягом останніх 25 «незалежницьких» років державою так мало було зроблено для відродження мови і культури. Міста Центральної і Східної України досі залишаються російськомовними. А це, як ми переконалися, може бути вагомою підставою для початку війни.

Звісно, наш північний сусід завжди керувався своєю, особливою логікою. Імперською. Навіть у ті часи, коли всі українці були україномовними, Московія не менш завзято зазіхала на наші землі. Знаходила й тоді – кого і від чого «визволити». Але їй не вдавалося повністю перетравити українців у своєму імперському шлунку. Навіть за три століття не впоралася... Те-

Сергій Захаров

пер же, якщо судити по Криму й окупованих територіях Донбасу, мовне питання Кремль вирішує дуже швидко. Достатньо певного рівня репресій (найчастіше точкових), а російську населення уже й так знає.

Відмітка про національність у державних реєстраційних документах мало що змінить: цей факт лише опосередковано впливає на рівень патріотизму. Тож не там шукає вищезгаданий громадський рух! Значно важливіше, щоб у суспільстві була «критична» маса людей, які трепетно люблять Україну. Аргументи для такої любові у кожного свої; рідна мова, етнічність можуть відійти на другий план.

ПОЗИТИВ У ІНШОМУ

А от стосовно «критичної» маси «українолюблячих», то у нас є підстави для оптимізму. Війна, як не дивно, відкрила шляхи для багатьох позитивних процесів. Всі ми чули про одного з учасників Опору лугандонівському режиму – художника Сергія Захарова. Надзвичайно приємна і скромна людина, без тіні гонору. І це попри те, що переніс побої, тортури і приниження у підвалах так званої «республіки». Навіть на розстріл його виводили неодноразово. Але Сергій усе витримав.

Потрапив туди, бо за ним довго стежили сепаратистські спецслужби. А стежили тому, що Сергій у різних точках міста регулярно виставляв вирізані з картону фігури найбільш одіозних сепаратистів. Чи кожен стовідсотковий українець – хай навіть галичанин у квадраті – піде на такий ризик? А ось чуваш по батькові Сергій Захаров пішов. І саме йому на-

лежить пальма першості у відкритті нового напрямку мистецтва – мальована сатира на окупантів. Це ж всеукраїнське досягнення, чи не так? Тож вигукнемо дружно: «Слава Чуваші!» Принаймні тій її частині, яка проєвропейська.

У минулому році я познайомився з крामаторчанином, батьком одинадцяти дітей Самійлом Мамченком. Під час окупації він постійно їздив із синьо-жовтим прапором, прикріпленим до автівки. А ще написав на даху свого будинку слово «Україна», щоби льотчики бачили: є у Криворізьку

Родина Мамченків з Криворізьку

кого визволити! Коли побував у гостях у цієї християнської родини, то побачив біля телевизора три маленьких прапорці – український, грецький та ізраїльський. Бо у жилах Самійла і його дітей тече не лише українська кров, а ще й грецька та єврейська. Чи став він від цього гіршим українцем? Точно – ні, бо й тепер є одним із найактивніших громадських діячів Криворізьку, борцем із корупцією та сепаратизмом.

дану Анатолія Поршина. Він за національністю – мокша. Вони з ерзянами побратими – як українці з білорусами; і мешкають в одній республіці. А тут зустрілися у Львові... Світ тісний, чи не так? Обнялися проукраїнські побратими, а я встиг зробити гарне фото. Хай воно буде вагогим аргументом на користь того, що критична маса «українолюблячих» формується досить швидко.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

фестивалі

■ ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЯ – ЗАСТУПНИЦЯ

Покрову Пресвятої Богородиці наш народ здавна відзначав 14 жовтня. В Україні збудовано багато церков на честь величного свята.

Українці святкують піднесено й урочисто. Особливо значна ця дата для жінок та дівчат. У день Покрови кожна жінка покривала образ Матері Божої рушником. На Львівщині такі рушники в дар до церкви називали «обітними». На Буковині свято йменують «фестчинним». Тут зберігся звичай на Покрову обдаровувати хлібом. Господарі ходили до сусідів чи родичів із хлібом, щоб врожая вистачило на рік, обмінювалися хлібом.

Святкування збігається із завершенням польових робіт. Вважається, що з цього дня починається зима: «На Покрову до обіду осінь, а по обіді зима». Продовжувався і період сватань та приготування до весілля, який починався після Першої Пречистої. Треба рушники заготувати й одяг весільний придбати, і вінок для молодої купити, і про коровай попідкуватися. Дівчата щиро вірили: щоб вийти заміж саме цього року, слід побувати на святі Покрови у церкві і помолитися: «Свята Покрівонько, покрий мені голівоньку», «Мати-Покрівонько, покрий Матір сиру Землю і мене молоду».

Військовий капелан Михайло (Колтун) УГКЦ на святі Покрова в музеї в селі Пирогів

Пресвята Богородиця здавна була у козаків заступницею. Запорозжці вважали своєю покровителькою святу матінку Покрову. Вони мали на Січі церкву на її честь. На іконі був напис: «Ізбавлю і покрию люди моя...»; а від запорожців, що під іконою, простягнена стрічка вгору до Божої Матері з написом: «Молим, покрий нас чесним Твоїм покровом і ізбави нас от всякого зла». Існує переказ, що після зруйнування Запорозької Січі 1775 року козаки пішли за річку Дунай, під ласку турецького султана, взявши з собою і образ Пресвятої Покрови.

Вибираючись у похід на ворога, військо проводило молебень до своєї Покровительки, прославляючи її: «Під Твою милість прибігаємо». Повернувшись щасливо з походу, спішили до неї з подякою. У їхній бойовій пісні «Нумо, хлопці, до зброї!» є слова: «Нам допоможе святий Юрій, ще й Пречиста Мати турка подолати». У часи всенародного лихоліття ікона Святої Покрови завжди була у кожній українській хаті.

Заступництва й опіки хоче кожна людина, родина й народ. Від початку існування нашої держави ми постійно мали великих і сильних ворогів. Тож нічого дивного, що наші предки шукали такої допомоги й опіки, проти якої не може встояти жодна людська сила, а тією поміччю був покров Пречистої Діви Марії. Тому празник Покрови завжди був і є для нашого українського народу днем вияву великої любові і вдячності до Пресвятої Богородиці та днем радісної прослави і звеличення її покрову й заступництва.

Олена МІСЯЧНА

Благодійний рок-фестиваль «Дунайська Січ»

Зміцнення українського кордону – справа не лише військова, надзвичайно велику роль у збереженні цілісності нашої держави, її незалежності та самостійності відіграє і культура.

Ми тепер добре знаємо: туди, де не звучить українське слово, не лунає українська музика, де цураються свого коріння, натомість возвеличують чужинську культуру, рано чи пізно прийдуть і чужинські танки...

Нині вітчизняні митці взяли на себе відповідальну місію – берегти, примножувати і поширювати свою, українську, культуру, зокрема, на звільнених від ворога територіях східних областей і в тих регіонах країни, де цього найбільше потребують.

Задля цієї високої мети майже два роки тому українські музиканти-патріоти створили «Творче патріотичне об'єднання «Музичний батальйон». Боротьба з ворожою окупацією інформаційно-культурного простору нашої Батьківщини, забезпечення духовної підтримки українського

війська, жителів прифронтових територій та окремих регіонів України, де стан розвитку національної культури вимагає особливої уваги – ось основні завдання, які ставить перед собою ця спілка.

На початку місяця митці побували на півдні Одещини – на вже традиційному Благодійному фестивалі української рок-музики «Дунайська Січ», який вони організовують із 2014 року.

З 1 до 3 жовтня у містах Ізмаїл, Рені, Вилкове серця слухачів запалювали: «Гайдамаки», «Тінь Сонця», «ТаРута», «Телері», «Очеретяний кіт», «Друже Музико», «W.H.I.T.E», «Олеум», «Гітарина і Ко», «Со-

нячна машина», «Знайдені речі», «Джеронімо».

До програми фестивалю, крім концертів, увійшли також виступи для військово-службовців у розташуванні Ізмайльського прикордонного загону та на острові Зміїний. Захисники кордону подарували артистам дві картини, написані під час відпочинку на службі у військовій частині.

Спеціально до свята відомі українські артисти записали диск із піснями про Дунай. Свої музичні роботи надали Тоня Матвієнко, Тарас Компаніченко, гурти «Гайдамаки», «Тінь Сонця», «ДахаБраха», «Очеретяний кіт» та інші виконавці.

Також «МузБат» презентував збірку «Ой, у гаю, при Дунаю», в якій уперше зібрані українські пісні зі згадкою ріки Дунай. Збірка містить партитуру, викладену професійними композиторами. Пізніше її буде розповсюджено як навчальний посібник серед музичних навчальних закладів Півдня та Сходу України.

«Дуже приємно, що «Дунайська Січ» об'єднала тисячі мешканців Приднунав'я різних національностей під українськими прапорами. Сьогодні ми справді бачимо результати нашої дворічної роботи», – сказав виконавчий директор ТПО «Музичний батальйон» Валерій Суботін.

Діяльність «Музичного батальйону» в українському Приднунав'ї триватиме і надалі. У фіналі гала-концерту фестивалю у місті Ізмаїлі після виконання гімну України артисти анонсували проведення наступного, IV Благодійного фестивалю української рок-музики «Дунайська Січ».

Підготувала Христина ДИЧКО
 Фото надані прес-службою «МузБату»

Храмове свято Покрова

14 жовтня 2016 року у Національному музеї народної архітектури та побуту України (НМНАП) на експозиції «Карпати» – одне із найбільш шанованих осінніх свят християн.

Захід у столичному музеї у селі Пирогів знайомить із традиціями проведення храмових свят в Україні. Музей підготував програму для найприскіпливіших гостей.

На експозиції «Гуцульщина» із 10.00 до 11.00 – відкриття та освячення інтер'єру комори із села Верхній Ясенів, побудованої в кінці XIX – на початку XX століття, та виставки гончарства «Спіраль традицій» від майстерні «Сахно-Арт» у гражді з села Яворів Косівського району Івано-Франківської області.

Гончарні вироби молодого майстра Павла Сахна знані не лише в Україні. Представ-

Приготування кулешу на експозиції «Карпати»

лені зразки різнопланової кераміки, в тому числі з Гуцульщини. Виставку доповнюють фотографії із серії «Гуцули» відомого коломийського фотографа, громадського діяча, волонтера Євгена Гапича.

На експозиції «Закарпаття» об 11.00, у церкві Божої Матері Покрови із села Канора Закарпатської області, розпочинається святкова літургія. По завершенні служби, як зазвичай, – хресний хід та водосвяття.

Запрошені фольклорно-етнографічні колективи із Житомирщини та Київщини (прозвучать весільні, козацькі та героїко-патріотичні пісні). Біля церкви – ярмарок «Кермаш». Народні майстри презентують храмове печиво, гончарні та різьблені вироби, прикраси із бісеру та кварцу, вишиваний одяг: сорочки – чоловічі і жіночі, хустки, ляльки-мотанки, народні картинки, ікони на склі, покровську атрибутику тощо.

Усіх учасників заходу пригостять смачним закарпатським бограчем, кулішем від ГО «Клуб Закарпатської культури в місті Києві» та медовим печивом, яке традиційно випікали на Покрову.

Ласкаво просимо відвідати музей!

Олена ГРОМОВА,
 начальник науково-дослідного відділу «Карпати» НМНАП України

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

■ ВИТАЄМО!

Чергова відзнака голови видавничої ради Національного газетно-журнального видавництва – письменника Андрія Куркова. Віднедавна він – почесний винороб Франції, «Посол вина» і почесний громадянин Сент-Емільйона.

■ ГАТВИК

Поки в Києві замість «Вестей» роздають безкоштовно газетку втікача Клименка про те, що його партія набирає членів по 50 гривень «з носа», а також з інформацією, що в керівництво партії, крім нього самого, входять «відомі політики, урядовці...», у Гатвіку стала доступною газета «Культура і життя».

Найдаліше ранкове фото – із читачем на мушці

Будинок уряду Галіції – «Галицька хунта існує!»

Передплата 2017 – українська патріотична справа!

... БО ЗНАННЯ ІСТОРІЇ ВЛАСНОЇ КУЛЬТУРИ, ЯК І ЗНАННЯ ІСТОРІЇ ВЛАСНОЇ КРАЇНИ, СТВОРЮЄ ПІД НОГАМИ НАДІЙНИЙ ҐРУНТ ДЛЯ ПОДАЛЬШОЇ ЩАСЛИВОЇ ДОРОГИ ПО ЖИТТЮ

Працюю іспанським листоношею у Сантьяго-де-Компостела. Сподіваюся, вони мене не поб'ють, я ж не за зарплату!

«Культура і життя» в Іспанії. Виглядає дуже гармонійно. І за форматом, і за кольорами також!

Бібліотека Міністерства культури Галіції. Прийшов зарано, але в дверях залишив!

«Коли особисто сам Андрій Курков опікується промоцією в Європі газет і журналів Національного газетно-журнального видавництва, Ви можете собі уявити, які успішні підсумки передплати будуть у нас удома, в Україні?!» – саме такий коментар залишив у Facebook один із наших читачів, побачивши пости зі світлинами відомого українського письменника Андрія Куркова з Іспанії. Їх головним героєм була «Культура і життя». У час передплатної кампанії ми просто не можемо не поділитися з читачами результатами європейських мандрів нашої газети з коментарями від Андрія Куркова, тим паче, що «далі Голландія, Німеччина, французький Альзас», – пообіцяв пан Андрій.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

■ ДЯКУЮТЬ ХЕРСОНЦІ

Бібліотекарі міських книгозбірень щиро вдячні за можливість отримувати інформацію з періодичних видань «Культура і життя» та «Кримська світлиця», які цього року безкоштовно надходять до бібліотек Херсонської централізованої бібліотечної системи. Особливо вдячні генеральному директору – Андрію Щекуну та головному редактору Євгену Букету. Мешканці міста Херсона з цікавістю дізнаються та читають у газетах про культурні події, що відбуваються в Україні.

■ ВИДАННЯ – У НОВОМУ ФОРМАТІ

Отримав щедрий подарунок від Національного газетно-журнального видавництва Міністерства культури України – цього року перші три номери журналу «Музика» (передплатний індекс 74310), головний редактор – Володимир Корнійчук, і загальнодержавну українську газету «Культура і життя» (передплатний індекс 60969), головний редактор – Євген Букет.

З Володимиром Петровичем ми добре знайомі ще з часів, коли він очолював «Українську музичну газету» Національної всеукраїнської музичної спілки, і вдячний йому не тільки за надіслані журнали й тривалу творчу співпрацю, але й за розміщений матеріал «Чародій співу – Денис Руснак» у № 2 часопису «Музика» – до 115-річчя від дня народження митця, що був підготовлений за книгою Кузьми Демочка «Музична Буковина».

А ось із паном Євгеном ще не було нагоди познайомитись, але після перегляду газети, яку він фактично по-новому створив, просто зобов'язаний відгукнутися щирим правдивим словом.

Сказати, що приємно вражений новим форматом видань, їхнім зовнішнім і внутрішнім наповненням – означає нічого не сказати. Усім нам добре відомі пам'ятні часи, коли будь-яка вітчизняна мистецька газета чи журнал мали суто ідеологічну мету, прославляючи соцреалізм і партійність у мистецтві. Нарешті ті заідеологізовані часи канули в Лету й українські видання стали по-справжньому українськими по духу і за формою, незважаючи на економічну скруту – яскравими і привабливими зовнішньо і глибоко національними за ознаками!

Як не радіти таким досягненням! Адже працюють люди, створюють національний продукт вищого ґатунку, і дай Боже, не сходити з цього шляху за будь-яких обставин.

Олександр ЗАЛУЦЬКИЙ,
голова Чернівецького обласного осередку
Національної всеукраїнської музичної спілки

День народження

7 жовтня – день народження нашої газети. Саме цього дня 93 роки тому у Харкові побачив світ перший номер видання «Література, наука і мистецтво», від якого загальнодержавна українська щотижнева газета «Культура і життя» веде своє літочислення у 4718 (на сьогодні) номерів.

Першим редактором газети був письменник Василь Еллан-Блакитний, якого сталінський режим посмертно проголосив «бандитом», «буржуазним націоналістом» і виніс вищу міру покарання. 1934 року

було демонтовано пам'ятник В. Еллану-Блакитному, поставлений його друзями в Харкові. Твори письменника були заборолені, а всі його товариші з партії боротьбистів розстріляні чи заслані в Сибір. Навіть газета, яку він редагував, була репресована. Аж до кінця 1990-их років вважалося, що «Культура і життя» видається з квітня 1945 року...

Сьогодні «Культура і життя» своїми пріоритетними завданнями вбачає висвітлення культурного життя України, книговидавничого процесу, актуальних соціально-державних питань, проблем розвитку сучасного мистецтва, збереження національної спадщини, утвердження національної свідомості читачів.

7 жовтня, в день народження «Культури і життя», до Національного газетно-журнального видавництва завітав **Володимир Якович Бурбан**, який очолював редакцію нашої газети з березня 2002 до грудня 2009 року. Відбулася унікальна подія – нарада за участю генерального директора Андрія Щекуну і трьох головних редакторів – Володимира Бурбана, Анатолія Серикова (очолював «КіЖ» у 2009–2010 і 2014–2015 роках) та Євгена Букета. Хочеться сподіватися, що віднині такі зустрічі стануть щорічними.

На фото: Володимир Бурбан у товаристві Андрія Щекуну, Євгена Букета і Анатолія Серикова
Світлина Дмитра ІВАШКОВА

Шановні читачі і передплатники!

ПОВІДОМЛЯЄМО ВАМ, ЩО ВИ ВЖЕ ЗАРАЗ МОЖЕТЕ ПЕРЕДПЛАТИТИ ГАЗЕТУ «КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ» НА 2017 РІК. ВАРТІСТЬ РІЧНОЇ ПЕРЕДПЛАТИ – 234.64 ГРН. ІНДЕКС: 60969.

Оформити передплату можна через Інтернет, для цього потрібно зайти на сайт ДП «Преса», де подана детальна інформація, а також у будь-якому відділенні «Укрпошти». Не зволікайте! Підтримайте українську газету! «Культура і життя» – важливий чинник у формуванні іміджу держави та надійне джерело інформації для українців.

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

у місті лева

■ І ВОЮВАЛИ, І ТВОРИЛИ

«Багато представників української молоді, що навчалися в різних художніх закладах Галичини і Європи, – добровольцями пішли до легіону УСС і там почали формувати своє середовище. Спочатку журналісти започаткували так звану “Пресову квартиру” – щоб інформувати світ про те, що відбувається на українському фронті. Згодом до цього середовища долучаються музиканти, художники, фотографи.

Ось маємо фото Михайла Гайворонського, українського композитора, диригента, творця багатьох популярних стрілецьких пісень, згодом він став головним диригентом та інспектором військових оркестрів армії УНР, українського і згодом канадського художника Юліана Буцманюка, який у 1914 році вступив до Січових стрільців, став одним з активних дописувачів “Пресової квартири”, фотопортретом.

Ось ще один публіцист, військовий кореспондент “Пресової квартири” Теофіл Мелень, Осип Курилас – відомий маляр-живописець, очільник мистецького відділу “Пресової квартири” легіону УСС... Це середовище породило стрілецьку творчість. Маємо картини, які дійшли до нашого часу, багато стрілецьких пісень, які згодом почали називати народними. Це насамперед пісні Гайворонського, Купчинського. Створювалось чимало стрілецької поезії, видавалися часописи, у яких та поезія і проза друкувалася. ►

«Ідуть Стрільці січовії до бою...»

Надія ПАСТЕРНАК

...Про цю епоху залишилася пам'ять.

У довоєнному Львові (до Другої світової війни) цієї пам'яті було більше, адже тут діяв Музей історично-воєнних пам'яток наукового товариства імені Т. Шевченка, який знищили «визволителі»: попалили бойові знамена, стрілецькі однострої, усі речі, де було щось жовто-синє, документи забрали в архіви КДБ, а зброю – в музей «Арсенал». Але ця пам'ять знову ожила у залах нового Музею визвольної боротьби, який розташований в історичній будівлі колишнього Січового стрілецтва на вулиці Лисенка, 23-а. Саме у приміщенні Стрільцького товариства, відомого також як «Куркове братство», у 1868 році відбулись установчі збори товариства «Просвіта», а 10 березня 1869 року організовано перший у Львові Шевченківський концерт.

Музей відкрився 13 жовтня 2012 року, коли відзначали 70-річчя УПА, і його експозиція у хронологічній послідовності розкриває основні етапи боротьби за самостійну й соборну Українську Державу, охоплюючи період від кінця XIX – до початку 90-их років XX століття.

ЖІНОЧЕ ОБЛИЧЧЯ ВІЙНИ

Експозиція цього музею трохи порушує усталені «канони», бо тим експонатам, світлинам, документам і їх копіям трохи затісно, але усі вони дуже промовисті. У залі, присвяченому Січовому стрілецтву, увагу привертає фото молодої усміхненої жінки у військовому однострої. Це – Олена Степанів, легенда Січового стрілецтва, перша жінка в історії, яка була зачислена на військову службу офіцером, організувала жіночу соту Стрільцтва, і та війна у далекому 1914 році вже мала жіноче обличчя. Олена Степанів воювала з подругами на горі Маківці, брала участь у битві під Комарниками, відзначилася в цих битвах відвагою і була удостоєна двох високих австрій-

Олена Степанів

ських нагород – військового хреста Карла, і медалі хоробрості II ступеня. Ці нагороди можна побачити біля її портрета.

«Це було небачене явище в австрійській армії – щоби жінки брали до рук зброю, – розповідає старший науковий співробітник відділу Музею визвольної боротьби Орест Круковський. – На той час вони були санітарками, сестрами милосердя, але щоби жінка воювала – це викликало велике подивування в самій армії. Олена Степанів і її подруги користувалися дуже високим авторитетом серед Січових стрільців. Ось ця світлина Олени – такої милої дівчини із загадковою усмішкою Джоконди – була популярною в Європі. Розповідають, що коли вона поверталась із російського полону в 1917 році (а поверталась вона в Галичину через Фінляндію, Швецію), то фінські жінки виходили з квітами до поїзда і вітали Олену Степанів».

лів» та «Січі». Ці молодіжні об'єднання виховували справжніх патріотів і людей, які надавали велике значення своєму фізичному гарту. До такої спільноти вступила ще юна Олена Степанів. Ось вона на фото з підписом: «Чога львівських сокілок на Першому крайовому сокільському здвизі у Львові 3 вересня 1911 року».

ПІДВАЛИНИ СІЧОВОГО СТІЛЕЦТВА

«Соколи» були першою українською парамілітарною організацією з кінця XIX століття, – продовжує розповідь Орест Круковський. – Це слов'янська ідея, яка початково зародилася в Празі. У 1872 році чеськими активістами були створені перші “Сокільські” організації. Згодом ця ідея захопила інші слов'янські недержавні народи: словаків, поляків. У 1867-ому поляки у Львові засновують першу “Сокільську” організацію, і лише в 1894 році, після майже 20 років поширення цієї ідеї, українці теж спромоглися на таку організацію. Ця ідея уже витала в суспільній думці у 1880-их роках, але українське суспільство назагал ще не було до неї готове.

А “Січ” виникла пізніше – у 1900 році. 5 травня в селі Завалля на Снятинщині відомий адвокат, доктор права і громадський діяч Кирило Трильовський заснував першу організацію “Січі”. Тут він спирався на наше українське історичне коріння, на традиції Запорозької Січі. У кожному товаристві був свій кошовий, козаки, осавули. ►

у місті лева

► Маємо тут фото яскравого представника Східної України Михайла Гаврилка – відомого скульптора, добровольця. Це дуже талановита людина, колоритна особистість. Він втік від переслідувань із російської України в Галичину, навчався в багатьох академіях Європи скульпторської справи, потрапив туди з допомогою митрополита Андрея Шептицького. З початком війни пішов до лав стрільцтва... Ось на фото видно, як він ліпить скульптуру».

Поруч на фото – Осип Назарук – письменник, автор відомого твору про Роксолану, Антін Лотоцький – теж письменник, стрілець, член «Пресової квартири», Микола Угрин-Безгрішний (Венгжин) – підхорунжий УСС, письменник, журналіст, фотограф. Справді, ціла плеяда молодих людей, цвіту нації, що в такі нелегкі часи воювали і творили.

► Вони повністю перенесли на підкарпатський ґрунт дух старого Запорозжя... Ці організації виховали цілі покоління, які згодом бути готові стати до збройної боротьби за Українську Державу».

...Мою увагу привернула ще одна світлина: на величезній площі відбувається показова спортивна програма – із величезною кількістю людей. «Це фото зроблене у Празі в 1912 році, коли там відбувся здвиг цих «Сокольських» організацій. У ньому брали участь

12 тисяч учасників, серед яких були й українці, галичани, – продовжує розповідь науковець. – Ось тут є окреме фото тих учасників: Українська делегація у Празі».

Чому до нас дійшли ті фотографії, чому їх досить багато як на той далекий час – теж дає відповідь експозиція Січового стрільцтва у цьому музеї. «Ті стрілецькі фото – то заслуга, перш за все, Івана Боберського, одного з керівників бойової управи. Свого часу він наполіг на тому, щоб було за-

куплене спеціальне фотографічне обладнання, а перед художниками, які перебували в лавах Січових стрільців, поставили завдання пройти курс фотографії: щоб увіковічнити пам'ять для майбутніх поколінь».

Авторами цих прекрасних стрілецьких світлин є відомі митці, які були Січовими стрільцями: Мелень, Буцманюк, Іванець... До нас дійшло понад вісімсот таких знімків. Вони публікувалися в різних часописах, виходили як поштівки, в окремих календарях. Була дуже гарна традиція на той час виготовляти стрілецькі альбоми і дарувати їх високим достойникам, як-от митрополитові Андрею Шептицькому. І в такий спосіб ці фотографії збереглися», – пояснює Орест Круковський.

ВЕЛИКИЙ ЗДВИГ

Серед численних експонатів цього музею увагу привертає великий плакат, який був підготовлений до Шевченківського ювілейного здвигу 28–29 червня 1914 року у Львові. «Його ініціатором

якого увійшли всі організації. Була прописана велика програма, яка складалася, перш за все, з урочистого здвигу (здвиг – це старе українське слово, що означає похід, парад). У цьому здвигі брали участь обмундировані члени товариств «Сокол», «Січ», Січові стрільці – перші озброєні загони, також пластуни і спортивне товариство «Україна».

Ось на цих фотографіях ми якраз бачимо цей похід. Він був більше схожий на військовий парад. Для поляків це був повний шок, тому що в нібито польському Львові виявилась така потужна українська мілітарна сила. Цей похід розтягнувся на кілька кілометрів і закінчився великим спортивним змаганням за Стрийською рогачкою. День цього здвигу – 28 червня – збігся із вбив-

було товариство «Просвіта», – продовжує розповідь музейний працівник. – Попередній Шевченківський здвиг відбувся у 1911 році, і в ньому взяло участь тільки товариство «Сокол», а вже у 1914-ому «Просвіта» закликала всі українські організації долучитися до Шевченківського здвигу, оскільки це був ювілейний рік, сторіччя поета.

В Україні під російською окупацією усі святкування були заборонені, тож центр тих святкувань перемістився в Галичину. Був створений спеціальний ювілейний комітет, до

ством у Сараєві спадкоємця австро-угорського престолу. Ці постріли дали початок Першій світовій війні».

І коли вона вибухнула, за австрійським законом, все чоловіче населення Галичини від 21-ого року пішло в армію, в тому числі і «соколи», і «січовики». Коли Січові стрільці стали набирати свій легіон, то туди пішла молодь віком до 21 року. У музейній експозиції є гарний, дуже показовий документ, від якого мені, жінці, матері сина, мурашки бігають по шкірі: список добровольців села Кульчиці Львівської області. Рік народження – 1899-ий, 1900-ий. Неважко порахувати, скільки цим дітям було років... Це копія списку із архіву Січового стрільцтва, який перебуває у Варшаві. Ці списки свідчать про те, що галицькі мілітарні молодіжні організації виховали свідоме покоління, яке зі зброєю в руках стало до боротьби за свою незалежну Українську Державу.

Фото і фоторепродукції Йосипа МАРУХНЯКА
(Далі буде)

редактор
Світлана СОКОЛОВА

постаті

■ ВОЇН І ЛІТЕРАТОР

Самовідданий син свого рідного села Березова Рудка (народився 15 жовтня 1921 року), що на Полтавщині, уявляв собі Україну в образі «матері-неньки і священної Мадонни» та «пишної квітки планети Земля». Він автор сотень віршів, значна частина яких потім стали піснями. Ми знаємо його «Мамину вишню», «Сивину», «Фронтівиків», «Осінь-не золото», «Києве мій» і десятки інших творів, що увійшли до Золотого пісенного фонду України.

Дмитро Луценко з дитинства знав багато пісень, які чув від батька та гостей, що відвідували родинну хату. Одразу після голодомору 1932–1933 років підлітком ввійшов на Донбас, працював на шахтах, навчався в гірничопромисловому технікумі.

Від 1938 року – студент Київського гідромеліоративного інституту. В 1940 році призваний до Червоної армії, служив прикордонником на заставі Бури (на кордоні з Афганістаном).

Пройшов фронтними дорогами Другої світової війни.

У званні старшого сержанта він служив автоматником розвідроті, а потім на Курській дузі став літпрацівником газети «За Победу!» 162-ї стрілецької дивізії, яка входила до складу 6-ї, 13-ї, 65-ї, 70-ї армій.

Сім'я Д. Луценка та члени Комітету із вшанування пам'яті

Дмитро Луценко брав участь у звільненні Новгород-Сіверська, Рівного, Сандамира, Варшави, у взятті Кенігсберга. Він нагороджений орденами Червоної Зірки, Дружби народів, медалями «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» та іншими.

Національна історична бібліотека України спільно з Комітетом на громадських засадах з вшанування пам'яті поета-пісняря Дмитра Луценка та пропаганди його творчості і видали збірку «Фронтowa поезія Дмитра Луценка», зроблену спочатку на звичайному «ксероксі», а потім книгу видрукували і в друкарні. До неї увійшло 20 віршів та фотографії Дмитра Луценка і його побратимів.

Друга світова війна для Дмитра Луценка закінчилася 7 травня 1945 року на косі Фріш-Нерунг у Східній Пруссії, коли він, тяжко поранений і контужений, був демобілізований через інвалідність.

У повоєнні роки працював у редакціях газет «Сільські вісті», «Молодь України», був кореспондентом Всесоюзного радіо в Україні. У «Сільських вістях» познайомився зі своєю майбутньою дружиною Тамарою Іванівною – молодою журналісткою, присвятив їй багато ліричних віршів. Першу свою збірку поезій «Дарую людям пісню» опублікував у 1962 році. Наступного року став членом Спілки письменників України.

Активно співпрацював із композиторами Л. Ревуцьким, О. Білашем, В. Вірменичем, П. Майбородою, А. Пашкевичем, І. Шамо, О. Левицьким, І. Покладом. Разом з ними створив багато популярних пісень – усього понад триста. На його слова писали музику кілька десятків композиторів, його пісні співали Р. Кириченко, Д. Гнатюк, А. Мокренко, Д. Петриченко, Н. Матвієнко, Б. Сташків, Національна хорова капела «Думка», Державний український народний хор імені Г. Верьовки, Державна капела бандуристів України імені Г. Майбороди та багато інших.

Дмитро Луценко – народний поет

Дмитро Луценко – особистість непересічна. Він дивився на світ зовсім іншими очима і сприймав життя людей по-своєму – завдяки надзвичайно тонкій вдачі, чистій натурі, завжди емоційно піднесений.

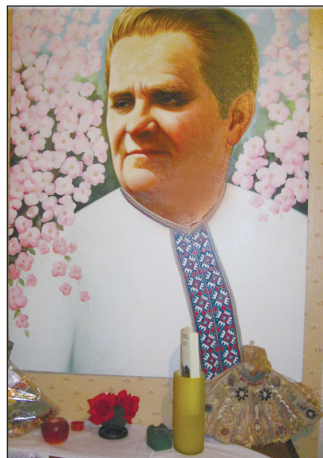
Його талант – унікальний. Напрямок душевних настроїв – глибоко сучасний. Про це говорить і його перша книга поезій «Дарую людям пісню».

Дмитро Луценко не тільки пісняр – він чудовий поет. Його поетичні книжки – «Дарую людям пісню», «Незакінчена соната», «Як тебе не любити», «Добрість», «Пахучий хліб», «До останнього патрона», «Серце співається», «За Березовою Рудкою», «Пісні», «Коли ти зі мною», «Березовий дзвін», «Пісня вірності», «Дорога спадщина» та помертві видання – «Фронтowa поезія Дмитра Луценка», «Усе любов'ю зміряне до дна», «А я люблю, люблю...», «Криниця мого кохання» – стали окрасою багатьох бібліотек та особистих збірань. Його вірші і пісні, повні любові до всього доброго і прекрасного, звучать, мов урочисті гімни праці і людині, сонцеві й миру на землі.

У нього є багато прекрасних, глибоко народних віршів та кілька поем, зокрема, поема «Безсмертя, про ровесників – фронтівиків, про земляків». У них – схвильована поетична оповідь про героїв Другої світової війни, багато з яких не повернулися до рідного дому.

Поезія Дмитра Луценка – це не конкретні образи. Це дивовижна мовна картина, відтворена станом душі поета. Душі чутливої, ніжної, чистої, щирої. І картина ця несе в собі і смисловий образ, і світловий, і почуттєвий, і настроєвий, пробуджуючи всім цим дивом у людині той стан, який панував у душі поета, коли він творив поезію.

Про що б він не писав – чи про природу, чи про людину, чи про рідну Україну – всюди присутнє найщиріше, найтепліше почуття. Його поезія – це океан слів, мелодійних звуків, яким немає кінця. Це барвиста райдуга на небі, хвилі якої перемиваються багато-

колірними відтінками променів.

Нелегкою дорогою ішов Дмитро Омелянович до свого першого і останнього кохання – до пісні. Траншеями війни, руїнами повоєння, журналістськими чорноробними буднями, недоспаними ночами над словом. Але він – як солдат і вірний син полтавських хліборобів – вперто й послідовно долав «безмежне поле» слова. І таки досяг свого зоряного часу – в пісні!

Він один із небагатьох, а, по суті, єдиний із поетів-сучасників, хто став заслуженим діячем мистецтв України, а згодом і лауреатом Національної премії України імені Т. Шевченка. Віршував, працював, діяв, бо йшлося про пісню, котру мріяв подарувати народові співучому – українському.

Вихований на українській землі, поет-патріот, захисник Вітчизни, він радісно і дзвінко оспівує своїх друзів по зброї, молодість людства, всесвітню весну. Його образи невід'ємні від життя, від щоденних турбот, його барви – від трав і рік, від квітів і неба нашої землі.

А епохальна пісня «Києве мій» зробила поета Дмитра

Луценка і композитора Ігоря Шамо знаменитими. Вона стала гімном Києва і часто звучить по українському радію.

Дмитро Омелянович давненько пішов за вічну межу, а пісні його живуть і звучать серед нас, а отже – живе поміж нас чоловік, освітлений якоюсь лагідною полтавською усмішкою, завжди заряджений енергією добра та діяння. Живе, бо його численні пісні стали справді народними. Тому Київрада мала повне моральне право перейменувати вулицю Крейсера «Аврора» в Голосіївському районі міста Києва на вулицю Дмитра Луценка.

Пісні його співають в Україні, у ближньому і далекому зарубіжжі; твори перекладені російською, білоруською, таджицькою, молдавською, англійською, німецькою, французькою та іншими мовами.

Сучасні композитори України часто звертаються до творчості Дмитра Луценка, зокрема: О. Чухрай, А. Безутленко, В. Квасневський, В. Костенко, І. Вовчак, С. Галябарда, В. Домшинський, Л. Нечипорук, Я. Барута, А. Лаврінчук, Т. Оленева та інші. Вони поклали на музику десятки віршів поета.

З великим задоволенням сьогодні виконують пісні Дмитра Луценка на щорічному літературно-мистецькому святі «Осіньне золото» в Березовій Рудці та в Києві – народні артисти України Олександр Василенко, Оксана Пекун, Анастолій Матвійчук, заслужена артистка України Оксана Калінчук, відомі співаки Павло Мрежук, Олена Гончарук, Тамара Дячук, Валентина Кушніренко, Світлана Мирвода, Тетяна Школьна та багато інших.

Пісні Дмитра Луценка є в репертуарах державних і народних самодіяльних хорів

та ансамблів України: Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Г. Верьовки, Національної заслуженої капели бандуристів України імені Г. Майбороди, Українського народного хору Київського національного університету культури і мистецтв імені С. Павлюченка, Черкаського академічного народного хору, народного самодіяльного хору «Дарничанка», народного самодіяльного хору апарату Верховної Ради України, ансамблю української пісні «Журавка», народного самодіяльного фольклорного колективу «Горлиця», народного самодіяльного хору «Берегиня», вокального дуєту «Крилла» з Полтавщини та десятків інших.

Як відомо, рівень духовності кожного народу вимірюється ставленням держави до дітей, людей похилого віку та поетів. Бо справжні поети завжди є, були і будуть сіяти добре, розумне і вічне. І святий обов'язок держави – всіляко підтримувати їхню благородну діяльність та вшановувати світлу пам'ять.

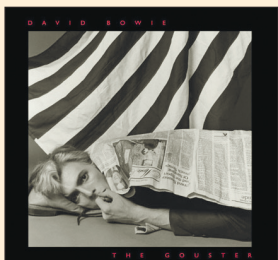
Постановою Верховної Ради України «Про відзначення 90-річчя з дня народження Дмитра Луценка» від 14 червня 2011 року передбачалося урочисто відзначити на державному рівні його ювілей. Цією постановою Державному комітету телебачення і радіомовлення України було рекомендовано організувати тематичні теле- і радіопередачі, присвячені життю і творчості Дмитра Луценка, та забезпечити висвітлення в засобах масової інформації заходів, що проводяться у зв'язку з відзначенням 90-річчя з дня його народження. ►

Хор університету культури і мистецтв

постаті

■ ДИСКОТЕРЦІЯ. 10–16 ЖОВТНЯ

THE GOUSTER / ДЕВІД БОУІ

Оцінка «КіЖ»: ★★★★★

Есенція: реверс із архіву.

Сім треків презентують чернетки, на яких постав шедевральний альбом «Молоді американці».

Є давно улюблені шлягери в «класичному» вигляді, є номери в альтернативних аранжуваннях... Класна штука з категорії «привіт із потойбіччя».

ЗРАДЖЕНІ СОНЦЕМ + HAGRINGAR / DRUDKH + GRIF

Оцінка «КіЖ»: ★★★★★

Есенція: різні прочитання.

Друга за рік колаборація українського ансамблю «Ліс» уміщує чотири композиції: одна половина вітчизняного «виробництва» (на вірші Богдана-Ігоря Антонича та Майка Йогансена), друга шведського, за що відповідав тамтешній мультиінструменталіст Ерік Гардефорс.

Роман Саєнко та К^о не здивували – ні негативно, ні позитивно. Натомість худючий брюнет із півночі дотепно показав, що до блек-металу може існувати безліч підходів: його призма депресивна, істерична, рвана за структурою і призначена для вельми рафінованого меломана.

SCHMILCO / WILCO

Оцінка «КіЖ»: ★★★★★

Есенція: а назва кумедна.

У кожного меломана є гурт (або ж їх кілька) з когорти «не зовсім мій репертуар». Маю на увазі не виконавців, яких низько оцінюєш, – ідеться про тих, кого шанують, поважають, однак твій контакт регулярно завершується розчаруванням.

От секстет із Чикаго: він давно культовий на Батьківщині, втім, кожен його лонгплей залишає в мене враження довільної збірки простеньких акустичних пісеньок. Слухати таке чи ні – несуттєва різниця. Невже мені не дано?

Система оцінювання і примітка: ★★★★★ – рязуче, ★★★★★1/2 – чудово, ★★★★★ – сильно, ★★★★★1/2 – пристойно, ★★★★★ – непереконливо, ★★★★★1/2 – посередньо, ★★★★★ – слабо, ★★★★★1/2 – погано, ★ – жахливо; перед похилою ризкою – назва релізу, за нею – виконавець.

Володимир БАНЯС

Біля музею в Березовій Рудці

►Ця постановка була повністю виконана. В Україні широко відзначили ювілей поета-пісняра в закладах культури, школах і вишах.

Постійно на сторінках газет «Культура і життя», «Сільські вісті», «Хрещатик», «Бульвар Гордона», «Порадниця» та інших подається матеріал про вшанування пам'яті Дмитра Луценка та пропаганду його творчості.

Дружина поета Тамара Іванівна за життя Луценка була його музою, а після його смерті вона разом із сином Сергієм Дмитровичем стали пропагандистами творчості поета-пісняра.

Народна артистка України Раїса Кириченко у своїй книзі «Я козачка твоя, Україно» стверджує: «Тамара Іванівна – геніальна жінка, яка, не будучи ні поетом, ні композитором, стільки зробила і робить у царині пісенної творчості, як, може, не роблять і деякі митці, і чиновники від культури. На мою думку, немає в Україні жінки, яка б підняла творчість свого чоловіка на таку височінь. А разом із нею – все національне пісенне мистецтво».

Як голова Комітету на громадських засадах з вшанування пам'яті поета-пісняра Дмитра Луценка та пропаганди його творчості підтверджую, що це правда!

Якщо коротко сказати, що зроблено сім'єю поета-пісняра, земляками з Полтавщини та Комітетом, то вимальовується така картина: за кошти сім'ї Луценків на будинку у Києві по вулиці Суворова, 19-А, де проживав митець, була встановлена меморіальна дошка; видано 14 аудіодисків із піснями Д. Луценка.

Починаючи з 1990 року, в рідному селі поета Березова Рудка, у парку на співочому полі, щорічно у вересні проводять пісенно-мистецьке свято «Осіньне золото», присвячене пам'яті Дмитра Луценка, де

звучать пісні на його слова. А в жовтні щороку таке свято відбувається і в місті Києві.

У сільському краєзнавчому музеї Березової Рудки відкрито Кімнату-музей поета. У пам'ять про земляка встановлено меморіальну дошку.

У 1998 році його іменем названо середню школу № 197 міста Києва, де митець не раз виступав і де тривалий час працювали його дружина Тамара Іванівна та син Сергій. У цій школі відкрито Музей-світлицю поета.

У жовтні 2001 року Національною спілкою письменників України, Національною музичною спілкою України, редакцією газети «Вісті» Центральної спілки споживчих товариств України було засновано літературно-мистецьку премію імені Дмитра Луценка «Осіньне золото».

Відповідно до Положення про цю премію – щороку до дня народження поета в селі Березова Рудка у вересні лауреатам вручають диплом, нагрудний знак і грошову винагороду, розмір якої залежить від цільових пожертв.

За період із 2001 до 2015 року лауреатами премії стали 68 поетів, композиторів, співаків, журналістів, державних та самодіяльних хорів і ансамблів.

Після смерті поета зусиллями його сім'ї та Комітету на громадських засадах за рахунок держави було видано книжки: Дмитро Луценко «Усе любов'ю зміряне до дна: Лірика, поеми, пісні» (Київ, видавництво «Український письменник», 1994); «А я люблю, люблю... Пісні» (Київ, «Український письменник», 1995); «Усе любов'ю зміряне до дна. Вибране» (Київ, видавництво «Криниця», 2005).

За рахунок спонсорських коштів було видано спогади про Дмитра Луценка «Як його не любити» (Київ, «Український письменник», 1996).

У вересні 2006 року Національний банк України випустив двогривневу ювілейну монету із портретом Дмитра Луценка, присвячену 85-річчю з дня його народження. На монеті також викарбувані його слова: «Як тебе не любити, Києве мій!»

Комітет на громадських засадах з вшанування пам'яті поета-пісняра Дмитра Луценка та пропаганди його творчості добився надрукування на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення України за програмою «Українська книга 2011 року» книжки Дмитра Луценка «Дарую людям пісню» (Київ, «Музична Україна», 2011).

На кошти депутата Київської міської ради А. Шлапак було видано книжку пісень із нотами Дмитра Луценка «Криниця мого кохання».

На прохання Комітету Полтавська облдержадміністрація і Полтавська обласна рада за свої кошти видали збірку пісень Дмитра Луценка «Кри-

сторичній бібліотеці України організують книжкові виставки поета-пісняра, а потім видають каталоги цих виставок.

У Національному музеї історії України у Другій світовій війні до пам'ятних дат поета-фронтовика Дмитра Луценка організують виставки його особистих речей та творів.

Комітет з вшанування пам'яті поета-пісняра разом із сім'єю Дмитра Луценка за підтримки шанувальників його творчості провели такі ювілейні вечори в місті Києві: до 70-річчя – в залі колишнього Будинку політичної освіти; до 80-річчя – в Національному академічному театрі опери та балету імені Т. Шевченка; до 90-річчя – в актовому залі Національної музичної академії України імені П. Чайковського.

А в 2016 році ювілейний вечір, присвячений 95-річчю Дмитра Луценка, буде проведено 23 жовтня в актовому залі Національної музичної

Відкриття книжкової виставки (1995 р.)

ниці мого кохання» (Полтава, ТОВ «АСМУ», 2013), екземпляри якої були передані в музичні школи та бібліотеки Полтавської області.

За зверненнями киян, Київська міська рада на своїй сесії 13 листопада 2014 року ухвалила рішення «Затвердити Гімном територіальної громади міста Києва твір «Як тебе не любити, Києве мій» на вірші Д. Луценка і музику І. Шамо». Рішенням Київської міської ради № 124/2027 від 8 жовтня 2015 року Луценку Дмитру Омеляновичу присвоєно звання «Почесний громадянин міста Києва», а рішенням Київської міської ради «123/2026 від 8 жовтня 2015 року Шамо Ігорю Наумовичу присвоєно звання «Почесний громадянин міста Києва».

До кожного ювілею Дмитра Луценка в Національній

академії України імені П. Чайковського.

Зараз новий час, звучать нові мотиви та ритми, але вони не потіснили на периферію пісні Дмитра Луценка, бо в слові поета закодована народна душа. Його вірші і пісні надають нашій душі, чарують своєю красою та ліричністю, а головне – не залишають байдужими!

Багато пісень видатного автора – співаються як народні. І це чудово! Тому ми з упевненістю можемо сказати, що Дмитро Луценко – справді народний поет України!

Микола МОСКАЛЕНКО,
голова Комітету на громадських засадах з вшанування пам'яті поета-пісняра Дмитра Луценка та пропаганди його творчості, заслужений працівник культури України

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

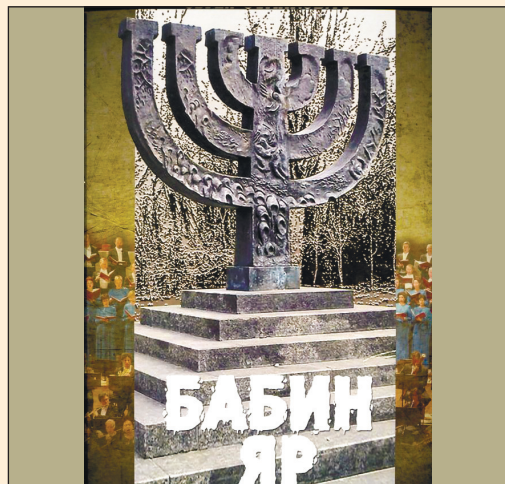
література

КАДИШ-РЕКВІЕМ «БАБИН ЯР» – ВІДПРАВА ЗА НЕВИННО УБІЄННИМИ

З нагоди 75-их роковин трагедії Бабиного Яру державне видавництво «Музична Україна» випустило нотне видання «Бабин Яр»: Кадиш-Реквієм для читців, солістів, мішаного хору та великого симфонічного оркестру Євгена Станковича».

Вокально-симфонічний твір «Кадиш-Реквієм «Бабин Яр» було створено ще в 1991-ому році, уперше він прозвучав у Колонному залі філармонії у виконанні симфонічного оркестру Національної філармонії України та Національної заслуженої академічної капели «Думка».

В основу музичного твору покладена поема «Бабин Яр», написана Дмитром Павличком під кінець минулого століття, в якій поет затаврував вселенський злочин нацистів проти мирного єврейського населення Києва у роки Другої світової війни.

У передмові до видання кандидат мистецтвознавства Анна Луніна дуже розлого описує власне сприйняття фундаментального музичного твору, що складається зі вступу і семи частин: «Владико Світла», «Ми тут лежимо», «Буде суд», «Похилений вітром осіннім», «Мойсею сивий», «Возрадуйтеся», «Великий Боже».

«Кадиш, згідно з довідково-енциклопедичними джерелами, – пояснює Анна Луніна, – це єврейська поминальна молитва, що промовляється живими за померлими з метою полегшити страждання їхніх душ, відвести від них суворі покарання за прижиттєві гріхи, допомогти їм знайти спокій в ірреальному духовному світі й наблизитися до Бога».

Кадиш-Реквієм «Бабин Яр» Євгена Станковича, на думку автора передмови, претендує сьогодні на статус видатного опусу української музичної культури.

«Я намагався передати в Кадиш-Реквіємі трагедію страшних подій у Бабиному Яру, свідком яких став через хроніку документальних фільмів, – поділився своїми думками в одному з інтерв'ю Євген Станкович. – Звичайно, всі ми смертні, кожна людина, яка живе на Землі, повинна вмерти, але своєю, природною смертю, у свій термін, відведений їй Богом, а не такою звирячою, жорстоко-насильницькою».

Нагадаємо, тема Бабиного Яру, голокосту – у вітчизняному музичному мистецтві раніше втілювалася у творчості композиторів Дмитра Клебанова, Володимира Губи, а також Дмитра Шостаковича, який присвятив цій трагедії першу частину знаменитої Тринадцятої симфонії для солістів, хору й оркестру, використавши відомий вірш «Бабин Яр» Євгена Євтушенка.

Тарас ГОЛОВКО

«Третє око» Юрія Іздрика

Тарас ГОЛОВКО

Відштовхуючись від авторської метафори, що людська долоня є мапою долі, спробуємо розглянути збірку вибраних творів «Номінація. Уся проза Іздрика» – знаного в Україні прозаїка, поета, культуролога Юрія Іздрика, котра є частковим відображенням його літературної творчості.

Книга, яка налічує понад вісімсот (!) сторінок тексту, побачила світ нинішнього року у «Видавництві Старого Лева» і, безперечно, викличе інтерес у шанувальників модерної української літератури.

То про що розповідає у своїх творах Юрій Іздрик і що в них домінує?

Роман «Воццек», який у книзі «Номінація» є титульним, – створений Юрієм Іздриком ще два десятиліття тому. З плином часу, на думку фахових крити-

Юрій Іздрик

купи, можна побачити цілісну картину життя основного літературного персонажа. Щоправда, не всі розділи-пазли у згаданому тексті рівноцінні. Осібне місце в композиції твору посідає сьомий розділ, що має назву «Леон-Кіллер».

Менше за все хочеться шукати паралелі між написаним Юрієм Іздриком і відзнятим Люком Бессоном. Куди цікавіше віднайти у тканині роману мізансцени, які нагадують читачеві про інший кіношедевр – «Політ над гніздом зозулі»

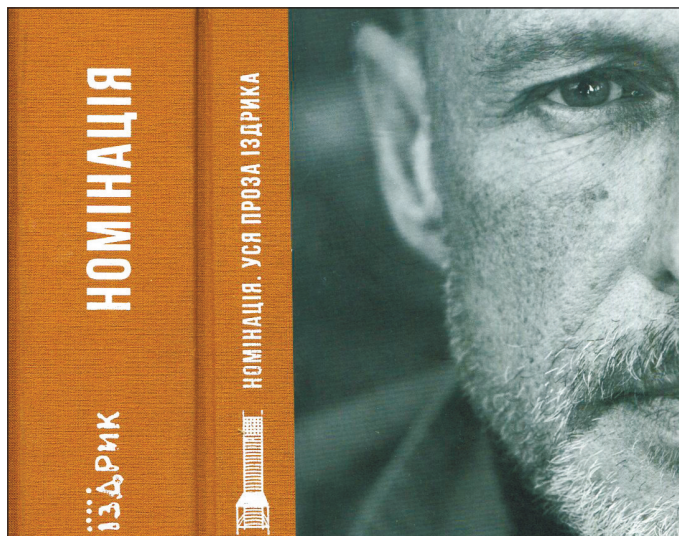
ся на «соціальну адаптацію», яка, з його слів, виявилася неповною.

З цією незавершеністю інтеграції у соціум автор намагається розібратися у наступному романі – «АМТМ», тепер уже на прикладі власних літературних героїв. Практично всі персонажі у творі виглядають соціопатами, які перебувають у полоні своїх за давнених патологічних нахилів (розділ «Персони і персонажі»). Інші страждають на маніакальність від нав'язливих ідей, що забирають душевний спокій (розділ «Апарати і механізми»). А дехто взагалі став жертвою природного відбору (розділ «Ритуали · Архетипи · Артефакти»).

Підсумовуючи, відзначимо Іздрикове вміння різними виражальними засобами висвітлити найтемніші місця людської психіки, його прагнення створити цілу галерею типажів, збурених нездоровими пристрастями, або, як каже Іздрик, «психосоматичними розладами».

Зміст книги, крім уже згаданих у рецензії романів, включає ще й чотири десятки оповідань, що є, умовно кажучи, справжнім літературним полігоном, де можна відчувати увесь творчий потенціал письменника. Здається, Іздрику стає затісно в рамках однієї мови, в яку він починає вмютовувати не лише слова, речення, а цілі діалоги і монологи – англійською, німецькою, польською, латинською.

Це стає особливо помітним у таких оповіданнях, як «Острів КРК», «Містика, хімія, алхімія», «Esotoriga vulgaris», «Лиця Аліції». В результаті виникає багаторівнева лексика, здатна захопити не одного поціновувача сучасної інтелектуальної прози.

ків, твір став культовим у молодіжному середовищі.

Багатою імпонувала в ньому інтелектуальна манера письма автора, а ще витончений стиль Юрія Іздрика. Чого варті його «характеристики» мудаків і мудачок у «Воццеку», з яких, як виявляється, утворився цілий прошарок у сучасному українському суспільстві.

Наступний роман «Подвійний Леон» – складається із дев'яти розділів, що нібито нагадують пазли; склавши їх до

режисера Мілоша Формана за однойменним романом знаменитого американського письменника Кена Кізі.

В одному з останніх інтерв'ю Юрій Іздрик зізнався, що в дитинстві він виховувався не лише у колі сім'ї і в місцевій школі. Вулиця, що уособлювала маргінальне середовище маленького провінційного Калуша, а саме там народився майбутній письменник, теж суттєво вплинула на формування світогляду в юнацькі роки. Юрій Іздрик ще послав-

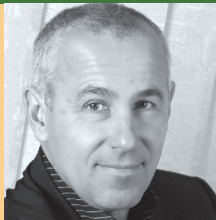
У мініатюрному шкіці «Оксидант» Іздрик виступає вже як справжній алхімік слова, коли текст сприймається ним у вигляді живого організму, в якому навмисно промарковані три літери, ніби виконують роль тих же оксидантів, тобто окислювачів, що несуть у собі загрозу. А в оповіданнях «Поет і його біографія», «Поет і його демони», «Поет і його проза» – авторова самоіронія просто зашкалює.

І не лише цим він вражає. Стає остаточно зрозуміло, що Іздрик є типовим прибічником контркультури у сучасній українській літературі. Його можна сміливо зарахувати до когорти письменників, за якими вже давно закріпилася слава «невиліковних» нонконформістів: Чарльз Буковський, Уільям Берроуз, Чак Палагнюк у США, Метью Стокоу, Ірвін Уелш у Великій Британії, Фредерік Бегбедер у Франції чи Віктор Пелевін у Росії.

Всі вони, як і Іздрик, творили свій індивідуальний світ із його різноманітностями, що не завжди узгоджувалися з пануючими у суспільстві культурними цінностями, сталими нормами моралі, регламентованою громадською поведінкою.

Аналізуючи творчий доробок Юрія Іздрика, варто вказати і на недоліки у його прозі. Неможливо змиритися з тим, що у низці творів автор зловживає ненормативною лексикою («П'ятий поверх», «Інструкція повернення»), яка останнім часом для вітчизняної літератури взагалі стала якоюсь напастою. Або неконтрольований словесний потік свідомості («Miss take», «Промисел»), що суттєво ускладнює сприйняття тексту, написаного письменником.

Якось Юрій Іздрик зізнався, що сам процес творчості нагадує йому поглинання космічних вібрацій тілом людини, завдяки яким народжуються літературні образи. Здатність помітити у буденному надзвичайне, вміння розгледіти зачатки майбутнього або привідкрити завісу над таємницями минулого – якості, притаманні далеко не всім, а лише людям посвяченим. Саме про таких древніх індусів говорили, що у них відкривалося «третє око». І книга «Номінація» є підтвердженням цього, бо її автор уже давно прозрів та осягнув істину земного буття.

редактор
Володимир СУБОТА

слобожанщина

■ УКРАЇНСЬКИЙ АРИСТОТЕЛЬ

У Національному літературно-меморіальному музеї Григорія Сковороди пройшли XXIV Харківські міжнародні Сковородинівські читання «Античні джерела європейської раціональності: до 2400-ліття Арістотеля». У дійстві взяли участь науковці із різних міст України, котрі обговорювали не тільки античну філософію, але й учення Григорія Савича, в якому закладена саме українська філософська думка.

«Проведення цього заходу є дуже важливим. Щоразу дослідники наукової спадщини українського філософа пропонують нам цікаві дослідження. Це збагачує творче надбання Григорія Сковороди. Ще потрібно буде чимало часу, щоб нам разом досягнути всю велич цього мудрого мислителя», – сказала директор музею Наталя Мицай.

■ КЛАСИКА НА СЦЕНІ

Харківський державний академічний драматичний театр імені Тараса Шевченка на початку нового сезону презентував прем'єру іронічної комедії за Вільямом Шекспіром «Приборкання норвільвої» – у постановці Олега Русова. Відомий твір, який демонструють на багатьох театральних сценах, у «шевченківців» отримав нову сценографію і цікаве музичне оформлення.

Утім, це не єдина новинка від трупі цього театру. Наступного року на афішах закладу з'явиться спектакль «Житейське море» за сценарієм Івана Карпенка-Карого, який ставить заслужена артистка України Оксана Стеценко.

А невдовзі відбудуться ще два прем'єрні покази: спектаклю польського драматурга Тадеуша Ружевици «Картотека» – у постановці польського режисера Анджея Щитко та комедії англійського драматурга Джона Кінгслі Ортона «Що піддивився дворецький» – режисера Олега Русова.

■ «МАЛЕВИЧ+»

У Пархомівському історико-художньому музеї (філії Харківського художнього музею), що у Краснокутському районі, пройшла акція «МАЛЕВИЧ+», присвячена талановитому землякові Казимиру Малевичу.

Родина Малевичів у цьому селі прожила п'ять років. Тут майбутній художник закінчив сільськогосподарське училище, саме тут долучився до малярства. Починав із зображення півників та рослинних візерунків на стінах хат. Усі прагнення батька захопити хлопця роботою на місцевому цукровому заводі не мали успіху. Малий Казимир був наполегливим у відстоюванні свого бажання малювати. Перші його графічні роботи, а також відома акварель «Супрематизм-65» зберігаються у сільському музеї.

На акцію завітали митці з різних регіонів України. До програми увійшло відкриття персональної виставки харківського художника Євгена Світличного та представлення робіт юних художників Краснокутської дитячої школи мистецтв, будівельного коледжу та спеціалізованої школи № 29 із Сум, виконаних у стилі Казимира Малевича.

Жителі Пархомівки дуже пишаються своїм славним земляком і подібне свято проводять щороку.

«Харківські асамблеї»

Володимир СУБОТА

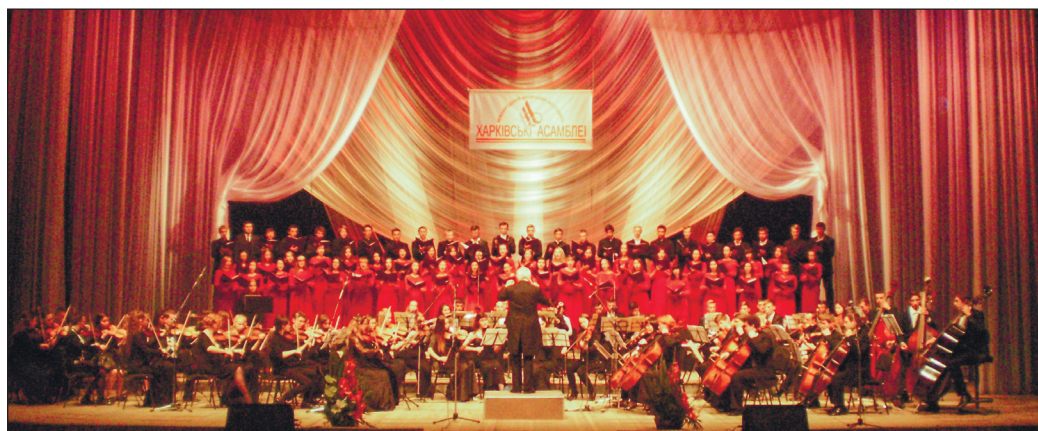
Сьогодні у концертних залах Харкова виступають відомі музиканти, котрим аплодують меломани європейських країн, симфонічні оркестри виконують світові музичні шедеври.

Умісті проходить фестиваль «Харківські асамблеї». Скрізь аншлаґ. Це єдиний в Україні міжнародний фестиваль, який орієнтований винятково на класику і сприяє дівій інтеграції українського мистецтва у світовий культурний простір, підтримує та розкриває потенціал творчої молоді нашої країни, зберігає та примножує кращі традиції класичної мистецької освіти, зацікавлює талановиту молодь залишатися і працювати у рідній країні. «Противлення злу мистецтвом» – незмінний девіз форуму.

Нині він відзначає 25-річчя від дня заснування. Увесь цей час захід проходив завдяки старанням і зусиллям Тетяни Веркіної – ректора Харківського національного університету мистецтв імені І. Котляревського, народної артистки України. Вітання фестивалю надіслав міністр культури України Євген Нищук.

За ці роки перед харків'янами виступали провідні музиканти, майстер-класи проводили авторитетні керівники відомих на весь світ музичних навчальних закладів. Героєм ювілейного фестивалю було обрано Фелікса Мендельсона-Бартольді – великого композитора, який «повернув» світові мистецтво Й. Баха, відкрив першу у Німеччині консерваторію і все своє коротке життя боровся за об'єднання Німеччини.

У програмі нинішнього фестивалю представлено майже весь спектр творчості Фелікса Мендельсона: симфонії, ораторіальні твори, увертюри, твори для фортепіано, скрипки, віолончелі, духових інструментів, ансамблів різного складу, камерного оркестру, вокальна музика; також заплановані прем'єрні в Україні покази двох концертів для двох фортепіано з оркестром. Організатори переконані, що магія музики Фелікса Мендельсона не просто зачарує, а

Відкриття фестивалю «Харківські асамблеї»

стане запорукою успіху на нашому шляху до майбутнього.

Відкрився музичний форум з маловідомого псалму Da Israel aus Ägypten zog (твір 51) цього німецького композитора у виконанні молодіжного академічного симфонічного оркестру «Слобожанський» – разом із симфонічним оркестром та хором Харківського національного університету мистецтв. Диригент – народний артист України Аллін Власенко, соліст-скрипаль Петер Розенберг (Німеччина).

«Я дуже радий, що маю нагоду відкрити фестиваль цим чудовим твором. Це один із найпрекрасніших концертів композитора та водночас один із найскладніших», – зазначив Петер Розенберг.

«Гостями нинішнього фестивалю стануть відомі харків'янам музиканти – диригент та скрипаль Юрій Насушкін (Іспанія

– Україна), диригенти Аллін Власенко (Україна) та Дмитро Лісс (Росія), віолончеліст Денис Северін (Швейцарія), піаністи Вольфганг Манц (Німеччина), Лідія Стратулат (Іспанія) та Андрій Кутасевич (місто Київ),

тільки пишатися здобутками своїх талановитих учнів, а самим залишатися «у тіні». Цей конкурс покликаний покласти край їх забуттю.

Аналогів такому змагання в Україні немає. Усім конкурсан-

Петер Розенберг (скрипка, Німеччина)

Андрій Кутасевич (фортепіано, Київ)

валторніст Жан П'єр Беррі (Франція – Швейцарія), скрипаль Антон Холоденко (Франція). Вперше завітають до Харкова гості з Німеччини Петер Розенберг (скрипка), Юлія Ремпе (сопрано), диригент Гвідо Румштадт. Також чекаємо на знайомство із трубачем Жераром Метрайє (Швейцарія) та піаністкою Пауліною Тукіайнен (Фінляндія)», – розповіла Тетяна Веркіна.

У рамках «Харківських асамблей» з ініціативи Ради молодих вчених при Міністерстві культури України буде проведений відкритий фестиваль-конкурс музичного мистецтва, в якому зможуть взяти участь викладачі мистецьких вищих навчальних закладів віком до 40 років. Склалася така практика, що педагогам випадає на долю

там надається прекрасна можливість продемонструвати не лише власний професіоналізм, але й інтегрувати національне культурне надбання у європейський простір. Творче суперництво проходитиме у двох номінаціях – «Фортепіано» та «Сольний спів». Поважні журі, до складу яких входять запрошені видатні музиканти країн Західної Європи та України, очолюють Вольфганг Манц та народний артист України Володимир Болдирев.

Також пройдуть довгоочікувані майстер-класи, які проведуть відомі музиканти і педагоги: Жан П'єр Беррі, Жерар Метрайє, Денис Северін, Юлія Ремпе, Пауліна Тукіайнен та Вольфганг Манц.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

■ ДИНАСТІЯ ЯК ДЗЕРКАЛО ЧАСУ

Троє художників наповнили галерею «Митець» роботами високого художнього рівня. Виставка під назвою «Лінія часу» розкриває ретроспективний розвиток українського живопису.

Олександр Годунов (1916–2002), батько Лариси та дід Ірини Годунових, – із покоління українських митців, які творчим життям слугували мистецтву, формуючи національний імідж своєї держави. Вихованець майстерні відомого метра живопису Карпа Трохименка, О. Годунов зумів увібрати в себе кращі риси вчителя. Життєдайна сила пейзажів вирує на його полотнах, створюючи сагу життя мальовничих Дніпровських далей, суворих мотивів Забайкалля, вишуканих натюрмортів.

У творах Лариси Олександрівни інші акорди. Благословення на творчий шлях вона отримала від свого вчителя, взірця української школи живопису Тетяни Яблонської. Увібравши кращі риси наставника, відправилася у самостійну творчу подорож ще 1970 року. Почала шукати сенс життя в історичних мотивах столиці України, блукати виразними околлицями Седнівських просторів, створюючи графічні картини, наповнені ліричними нотами та чарівністю.

Лариса Годунова. «Вечоріє» (архітектура)

Для її доньки Ірини Годунової подорож у царину творчого процесу стає благословенням кожної нової роботи. Чи то монументальний розпис, іконопис, портретна серія, чи натюрморти. Дивна потужна енергетика створює гімн людині, яка вмє цінувати життя, наповнювати навколишній світ радістю та красою. Із вдячністю згадує Ірина свого наставника Феодосія Гуменюка, який умів передати учням жадобу до творчості і побудувати підґрунтя високого професіоналізму.

Достатньо подивитися на серію портретів, у яких відчуваємо настрій, глибину внутрішнього стану. У розписах на сакральну тематику висвітлюється світогляд художниці, який підкладні духовні образи християнського вчення.

Отак в оточенні української природи, увібравши в себе самобутність київської школи живопису, виконують соло художники однієї родини, вихованці одного вузу – Київського державного художнього інституту (нині Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури). Перед нами творча династія, якій є що сказати людям.

Валентина ЄФРЕМОВА

«Мистецтво в інтер'єрі»

Олена ЧУЙКОВА

Арт-салон із такою назвою стане важливою подією осіннього художнього сезону столиці. Він урочисто відкриється 27 жовтня 2016 року в Центрі сучасного мистецтва М17.

Гості пройдуть червоною доріжкою, насолоджуючись мальовничими полотнами, скульптурою і антикваріатом. Серед них будуть відомі колекціонери, бізнесмени, популярні телеведучі, підприємці, дизайнери та публічні люди ділового Києва й України.

Більше двадцяти відомих галерей і антикварних салонів нашої країни, Франції та Голландії представлять на продаж живопис XIX–XXI століття, антикваріат, рідкісні предмети декоративно-прикладного мистецтва, авторську скульптуру, старовинні ікони, меблі та багато іншого.

Учасниками арт-салону стануть представники Києва – «Приватна колекція», «Персона», «Євро-Арт», «Стара колекція», Аукціонний дім «АртКапітал», «Вернісаж», TuzovArtGroup, Класичний

Сергій Поляков. «Випадковий погляд»

ювелірний дім «Лобортас»; Харкова – «Антик-Харків», галерея «Благовіст», Союз антикварів Слобожанщини та Приватна колекція Едуарда Ходоса. Долучиться арт-салон «Велес» (Львів) та галерея «Єлисаветград» (Кропивницький). Приєднаються також галереї Західної Європи: із Франції – Irena&Henri, École de Paris Chavier та «Салон дивовижних речей» із Ні-

дерландів. Свої роботи представлять київські скульптори Олексій Владимиров, Ганна Волошко та Наталія Мудрук.

Протягом чотирьох днів вибаглива публіка буде знайомитися з творами мистецтва різних стилів і напрямків – від класики до авангарду, від реалізму до contemporary. Експозиція арт-салону зацікавить колекціонерів, прихильників мистецтва і людей, охочих ор-

ганізувати і прикрасити простір свого будинку або офісу, створити домашній затишок і внести в атмосферу житла вишуканість і оригінальність.

Сенсацією стане участь в арт-салоні відомого харківського колекціонера Едуарда Ходоса, який останні 25 років не показував предмети зі своєї колекції широкому загалу. На його стенді ми очікуємо побачити унікальні експонати музейної цінності.

Відмінною рисою заходу стане аукціон за голландською системою торгів, який пройде в останній день. В аукціоні візьмуть участь близько ста лотів, і кожен охочий зможе придбати щось цікаве та цінне для свого будинку.

Приємним доповненням до чотириденної культурної події стане розіграш призів від партнерів дійства.

Арт-салон «Мистецтво в інтер'єрі» відбудеться завдяки інформаційній підтримці популярних медіа-ресурсів країни, серед яких і «Культура і життя».

Організатори заходу запрошують усіх, хто цікавиться мистецтвом, з 28 по 30 жовтня відвідати захід.

Фото надане прес-службою арт-салону

Бетмен, Хрущов, Гагарін...

У Національній академії мистецтв України – виставка SUPERHERO. Її учасники – сучасні українські художники Віктор Сидоренко і Валентин Попов та американський митець Мел Рамос.

Перед глядачем постають, зокрема, зображення Бетмена, Микити Хрущова із Фіделем Кастро та Юрія Гагаріна. Виявляючи взаємозв'язки появи культових персонажів у історії, художники розмірковують над архетипом сучасного героя.

Уперше в Києві – роботи легендарного майстра поп-арту – Мела Рамоса, який знайомить нас із суперзірками з ідеальною зовнішністю, показує, як використання еротичних образів у поєднанні з популярними брендами пробуджує бажання володіння предметами масового споживання. Віктор Сидоренко – один із лідерів сучасного українського мистецтва, директор Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України. Його персонаж нагадує в'язня «Платонівської печери», який

мріє про необмежені можливості, демонструючи прагнення кожного з нас знайти себе. А українець Валентин Попов, який досяг успіху у США, надає нових значень героям, релігійним образам, символам,

міфам та історії, змішуючи та експериментуючи.

«Перша думка – як можна сумістити різних художників? – міркує мистецтвознавець Олег Сидор-Гібелінда. – Але бачимо, як Мел Рамос та Віктор Сидоренко представляють не тенденції поп-арту, а унікальні трагічні зрізи постмодерну, що для поп-арту нетипово, й одне плавно перетікає в інше... Сидоренко розмірковує над долею східноєвропейської людини.

У Попова – симбіоз Христа і Бетмена, який перетворюється на Спасителя, бо для сьогоденної цивілізації Христос певною мірою Бетмен, що її рятує. Мало хто може поїхати до Америки та побачити поп-арт. А виставка знайомить із цією сторінкою світового мистецтва. У цьому її цінність».

Світлана СОКОЛОВА
 Фото авторки

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

пам'ять

Пам'яті заслуженої артистки України Оксани Батько-Нищук

*Сумує за тобою театр
В мовчанні і жалобі сцена.
Не зміг пораду дати, на жаль,
Відомий лікар Авіценна.
Здається, втрутився Господь,
Тебе рятуючи від болю,
І ти, неначе білий птах,
Летиш, покинувши неволю.
В безмежну височінь небес –
Душею сонця доторкнутись,
І в теплих спогадах до нас
На рідну землю повернутись.
Відчуті тих, хто поряд був
З тобою в радощах і тузі
І зрозуміти дав не раз,
Що у житті є справжні друзі.
Що не вмира любов земна
Допоки в грудях серце б'ється,
Бо у душі, що відійшла,
Вона назавжди застається.
Нехай тебе боронить Бог
І дасть притулок біля себе,
А ми, сумуючи, усі
Молитись будемо за тебе.*

З глибоким співчуттям,
актриса-поетеса Наталя ЛЕЩЕНКО

7.10.2016 р.

ПІШЛА У ВІЧНІСТЬ ПРЕКРАСНА ЖІНКА ТА ЧУДОВА АКТОРКА ТЕАТРУ ФРАНКА ОКСАНА БАТЬКО-НИЩУК

Уві сні пішла з життя молода талановита акторка, кохана дружина та дбайлива матір, заслужена артистка України Оксана Батько-Нищук.

Міністерство культури України, вся театральна громадськість глибоко сумують із приводу непоправної втрати – передчасної смерті акторки Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка Оксани Василівни Батько-Нищук.

Дуже щира та відкрита людина, яка надзвичайно любила людей та життя, близько та вразливо ставилась до ролей своїх героїнь у спектаклях, які вражали правдивістю та природністю. Блискуча роль Мавки в «Лісовій пісні», неперевершена гра у п'єсах «Король Лір», «Ассо та Піаф» та інших улюблених виставах театральних глядачів. Її ім'я назавжди залишиться в історії національного мистецтва як приклад безмежної відданості та високого служіння українському мистецтву.

Міністерство культури України висловлює глибокі співчуття міністру культури Євгену Нищуку, близьким, друзям та шанувальникам її таланту.

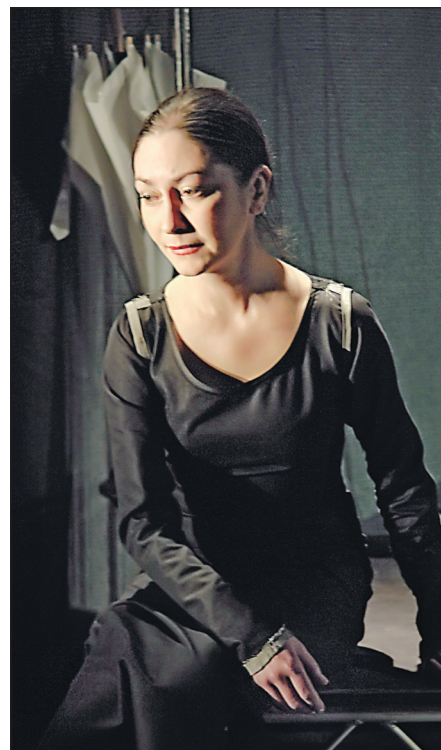
Світла та вічна їй пам'ять...
07.10.2016.

Свою мистецьку діяльність на сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка Оксана Батько-Нищук розпочала ще студенткою 3-ого курсу акторського факультету Київського державного інституту театрального мистецтва імені І. Карпенка-Карого.

Дебютом актриси стала роль Мавки у виставі «Лісова пісня» Лесі Українки. Її Мавка полонила глядачів витонченістю почуттів і душевним благородством, а для неї самої робота стала щасливою. Саме завдяки цій ролі у 1993 році О. Батько-Нищук була прийнята до Національного театру імені Івана Франка.

Як справжня актриса, Оксана не замкнулась у рамках одного амплуа. Її обдарованість, азарт до роботи – сприяли можливості розширити творчу палітру. Вона завжди була несподівана і парадоксальна, кожен образ, що його створила актриса, був мистецьким узагальненням певного типу, розкриттям певної логіки того чи іншого характеру.

Яскраво розкрився її талант у знакових образах світового репертуару: Корделія

(«Король Лір» У. Шекспіра), Ірина («Три сестри» А. Чехова), Дездемона («Отелло» У. Шекспіра). Після цих ролей про Оксану Батько-Нищук стали говорити як про актрису тонкої психологічної структури із відкритим трагедійним темпераментом.

Глибиною психологічної наповненості відрізнявся образ Джесіки, що його вона створила у п'єсі Т. Джонсона «Істерія». На її творчому рахунку були по-справжньому театральні, вишукано-артистичні характери: Рене – «Маркіза де Сад» Юкіо Місіми, Хава – «Тев'є-Тевель» за Шолом-Алейхемом, Мавра – «Брате Чичиков» М. Гоголя, Біс в особі прекрасної діви – «Буквар Миру» Г. Сковороди, Тетянка – «У неділю рано зілля копала...» О. Кобилянської, Міріам – «Голгофа» Лесі Українки.

Ще один свій хист – вокальний – Оксана Василівна розкрила, з успіхом виступивши в ролі Бабусі – коханої Д'Артаньяна в мюзиклі «Ех, мушкетери, мушкетери» Є. Євтушенка та Ю. Шевченка.

Одна з останніх її робіт – Терпелиха у «Наталці Полтавці», де Оксана Батько-Нищук створила істинно народний, комедійний характер.

Науковці довели: щонайменша кількість жертв голодомору – 7 мільйонів

Проблема втрат української нації під час голодомору-геноциду 1932–1933 років наукою досі не вирішена.

Попри те, що в українській діаспорі на підставі документів іноземних дипломатів і наукових розвідок окремих дослідників кількість жертв називалася від 7 до 10 мільйонів осіб, частина дослідників, спираючись на московські архіви, обстоює цифру 3,5–3,9 мільйона.

Водночас українські історики вже ввели до наукового обігу нововиявлені архівні документи, які дають підставу стверджувати про значно більшу кількість жертв. Зокрема, йдеться про матеріали сільського перепису другої половини 1931 року, де зазначена загальна кількість населення в розрізі всіх районів УСРР. Ця кількість станом на 1 січня 1932 року була оприлюднена Управлінням справами Ради народних комісарів УСРР у Довідниках з основних статистично-економічних показників господарства районів

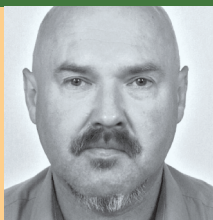
усіх областей: 25 553 000 селян, при загальній кількості населення України 32 680 700 осіб.

З метою обговорення проблеми втрат у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка 4 жовтня відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації», співорганізаторами якої стали – Національний музей «Меморіал жертв Голодомору», Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етно-

логії імені М. Рильського НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства імені М. Грушевського НАН України, Громадський комітет із вшанування пам'яті жертв голодомору-геноциду 1932–1933 року в Україні, Асоціація дослідників голодоморів в Україні, Всеукраїнське товариство «Меморіал» імені В. Стуса та Фондація українського голодомору-геноциду (Чикаго, США).

Реальній оцінці демографічних втрат УСРР у 1932–1933

роках на підставі нововиявлених архівних документів була присвячена доповідь професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимира Сергійчука. Зокрема, він наголосив на некоректності підрахунків експертів Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. Птухи НАН України, які наполягають на остаточності оприлюднених ними результатів – 3 942 500 жертв голодомору. Перш за все, сумніви викликають використані ними за основу базові дані, взяті з матеріалів сфальсифікованих всесоюзних переписів 1937 і 1939 років. Відправна цифра населення УСРР станом на 1 січня 1932 року в кількості 31,7 мільйона осіб також не корелюється з опублікованою у статистично-економічних збірниках і є меншою майже на один мільйон. Згідно з підрахунками доповідача, реальні втрати становлять щонайменше 7 мільйонів по всій УСРР, а за її межами – 3 мільйони.

редактор
Сергій БАХІН

краєзнавство

ІНІЦІАТИВА «ПАТРІОТИЧНІ ЕКСКУРСІЇ ПО УКРАЇНІ»

Прогулянка українським Києвом

Всеукраїнська громадська ініціатива «Патріотичні екскурсії по Україні» – одна з багатьох просвітницьких, що виникли останнім часом. Сьогодні дуже важливо донести пересічним громадянам України, особливо молодому поколінню, інформацію про справжню історію нашої держави, про її видатних державних мужів і діячів на місцевому рівні, про важливі віхи у розвитку й становленні нашої нації й держави.

Екскурсія (або ж тематична прогулянка) відіграє досить важливу і своєрідну роль у такому просвітництві. На відміну від лекцій чи виступів, вона триває у русі, учасник може візуально побачити місце, будинок, вулицю, де відбувалися ті чи інші пам'ятні події, де перебував той чи інший історичний персонаж.

На думку засновника ініціативи Сергія Бахіна, у нашій державі обмаль екскурсій саме патріотичного змісту. У Києві екскурсоводи залюбки розкажуть (і покажуть) киянину чи туристу про Лавру, Софію, Хрещатик, Поділ, але потрапити на тематичну екскурсію, присвячену саме українському Києву, вкрай непросто. Таких обмаль, та й ті нечисельні відбуваються вкрай нерегулярно.

Разом з однодумцями С. Бахін розробив один із таких маршрутів столичним районом Паньківщина, де наприкінці XIX – на початку XX століття зосереджувалася майже вся українська еліта так званої Малоросії. На невеличкій території мешкали сімейства Грушевських, Старицьких, Лисенків, Косачів з Лесею Українкою, Чикаленків та інших видатних діячів державотворення... Проте лише невелика частка пересічних киян знає про цей факт.

Скажімо, якщо оглядати приміщення Київського міського будинку вчителя, то воно є культовим для українця: будівля стала місцем прихистку для Центральної Ради 1917–18 років, тут перебував її голова Михайло Грушевський, проходили сесії, а взимку 1918-ого було проголошено IV Універсал – про державну незалежність. Це одне з найважливіших місць вітчизняної історії, але ж майже в кожному великому місті чи маленькому містечку, в кожній області й районі існують локації, пов'язані з ідеєю державотворення.

Це стосується й інших міст. У Львові розкажуть про площу Ринок, Високий Замок, Оперу, але навряд чи гід поведе вас до місця народження Романа Шухевича чи помешкання Степана Бандери. У Харкові – лише одиниці змистовно розкажуть про видатну плеяду митців Розстріляного відродження і покажуть місця, з ними пов'язані...

 Сергій НАТОЛІЧ
 Фото Галини ВИЛІЙКИ-ЖДАН

Маршрути по-українськи

Сергій БАХІН

Локацією Всеукраїнського проекту «Патріотичні екскурсії по Україні» був обраний київський Будинок вчителя.

Саме тут відбувалися епохальні події під час творення незалежної України століття тому.

Учасники проекту мали перейнятися тим духом, що панував тоді у будівлі першого українського парламенту.

Перша частина проекту була реалізована ще у травні й стала теоретичним підґрунтям для другої – більш практичної (назва «Історичними місцями України»), що проходила вже у вересні. Делегатами кожного форуму були по 70 представників із майже усіх куточків нашої держави.

Осінь частина акції «Патріотичних екскурсій» відкрилася виступом засновника проекту «7 ЧУДЕС УКРАЇНИ» Миколи Томенка, котрий розповів про важливість подання

Про Коліївщину розповідає член Національної спілки краєзнавців Євген Букет

гідами саме українського контексту їхніх прогулянок. На вагомості патріотичної складової в роботі екскурсоводів наголосив і начальник відділу національно-патріотичного виховання Міністерства молоді й спорту Микола Ляхович. До речі, саме це Міністерство профінансувало захід, і без фінансової підтримки Мінмолоді він навряд чи відбувся б.

Дуже цікавим був виступ київського історика Ігоря Гирича. Багато гостей уперше дізналися, що слово «українець» масово почали вживати лише з кінця XIX – початку XX століття; адже до цього часу тубільців називали або мало-

Маршрут Харковом презентує Вікторія Склярова

росами (у російській частині України), або русинами чи рутенами (в австрійській частині). Член Національної спілки краєзнавців України Євген Букет докладно розповів про Коліївщину та її передісторію. Особливо слухачів зацікавила тема української квазідержави XVII–XVIII століття – Ханської (Сарматської) України, що кілька десятиліть була під протекторатом султанської Туреччини.

спадщини ЮНЕСКО. Засновник модерного проекту «Іздець» Оля Гончар розповіла, як вдалося ідею екскурсій про українських митців перебудувати на сучасний лад, та й ще й зробити їх прибутковими.

Протягом двох вересневих днів учасники проекту розробляли екскурсії про свої малі батьківщини. Нагадаю, що делегати відбиралися на основі поданих анкет. Було обрано п'ятдесят гідів, екскурсоводів, істориків, краєзнавців, бібліотекарів, музейників, представників соціально активної молоді – з двох десятків областей України, котрих об'єднала зацікавленість та любов до рідного краю.

Також разом із гостями свої маршрути готували ще й два десятки киян. І вже наступного дня саме вони провели для приїжджих дві розроблені попередні екскурсії українськими місцями Києва. Обидві прогулянки стартували від Михайлівського собору й завершувалися біля Будинку вчителя. Проте шляхи були різними: група Ніни Ткаченко пішла нижче головної осі – вулиці Володимирської, а друга

– під керівництвом двох Тетян – Кушнір та Іванової – через вулицю Десятинну і Ярославів вал.

Гості свої напрацювання презентували через проектор, часто підкріплюючи подану інформацію ще й розмальованою схемою на ватмані. Завдяки Ігорю Кривошеї дізналися, що Умань – не тільки парк «Софіївка» та хаסיди, а й старовинні підземелля Василіанського монастиря. Холодноярський край представили Л. Тимошина, О. Рекун і А. Богданов.

Дводенна робота В. Гордич-Рудакової, А. Янчук, Ю. Устимчука, Л. Франковської, Н. Кондратюк показала: попри те, що туристичні групи обминають Рівне, у цьому обласному центрі безліч пам'яток, пов'язаних з українством. Варто їх тільки пошукати... Про український Житомир цілу годину розповідали Г. Мокрицький і Р. Кондратюк. Запорізькими стежками ходили А. Сарана, О. Паукова, В. Джува. «Харків – яко українське місто» презентували В. Склярова, Н. Тюркеджи, Т. Кривонос, О. Дюженко, А. Макуха і Н. Супрун. Про український Львів поза межами звичних маршрутів повідали Н. Зубик, Г. Вилійка-Ждан, С. Орел, Т. Кобрин, М. Шкарлович і С. Чевара. Останній представив ще й свою власну розробку.

Всі учасники отримали сертифікати про участь у заході й далі продовжуватимуть роботу над екскурсіями вже у своїх регіонах. На думку М. Ляховича, особливо важливо цей проект просувати східними областями країни. Прийняти подібний захід наступного року готовий козацький край – обласний центр Дніпро.

Виступ засновника проекту «7 чудес України» Миколи Томенка

інформуємо

ОГОЛОШЕННЯ щодо добору кандидатур від громадських організацій у сфері культури для включення до складу Конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України» 06.10.2016

Відповідно до Закону України «Про культуру», Міністерство культури України своїм наказом від 06.10.2016 № 868 оголосило конкурс на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України» (далі – Заклад культури).

Керуючись частинами 3, 6 та 7 статті 213 Закону України «Про культуру», Міністерство культури України розпочинає прийом пропозицій від громадських організацій у сфері культури відповідного функціонального спрямування щодо кандидатур для включення до складу Конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України» (далі – Конкурсна комісія).

Членом Конкурсної комісії не може бути особа, яка:

- за рішенням суду визнана недієздатною або її дієздатність обмежена;
- має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькою особою або членом сім'ї учасника конкурсу чи Органу управління;

– є членом трудового колективу Закладу культури, на посаду керівника якого проводиться конкурс. Відбір кандидатур для включення до складу Конкурсної комісії від громадських організацій здійснюється шляхом жеребкування.

Для участі у жеребкуванні громадська організація подає до Міністерства культури України (вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601, Управління сценічного і візуального мистецтва):

- лист у довільній формі, підписаний керівником громадської організації, із зазначенням трьох кандидатур, які рекомендуються для включення до складу Конкурсної комісії;

– заяву та анкету за формами, наведеними в «Оголошенні щодо добору кандидатур від громадських організацій у сфері культури для включення до складу Конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України», опублікованому 06.10.2016 на офіційному веб-сайті Міністерства культури України у рубриці «Вакансії».

Останній день прийому зазначених документів – 19 жовтня 2016 року.

Подані пропозиції розглядаються протягом 20–21 жовтня 2016 року.

Жеребкування буде проведено у приміщенні Міністерства культури України (вул. Івана Франка, 19, м. Київ, каб. 222) 24 жовтня 2016 року.

Телефон для довідок: (044) 234–79–11, відповідальна особа – Фальчук Тетяна Вікторівна, адреса електронної пошти: falchuk@mincult.gov.ua.

З текстом Положення про формування складу та організацію роботи Конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду керівника державного Закладу культури, що належить до сфери управління Міністерства культури України, затвердженого наказом Міністерства культури України від 31 травня 2016 року № 380, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 червня 2016 року за № 809/28939, можна ознайомитися за посиланням: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0809-16>

06 жовтня 2016 року Міністерство культури України, відповідно до Закону України «Про культуру», оголосило конкурс на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України» (далі – Заклад культури) (вул. Велика Васильківська / Червоноармійська, 77, м. Київ, 03150)

1. Строк приймання документів на участь у конкурсі.

Документи на участь у конкурсі приймаються з 06 жовтня до 04 листопада 2016 року.

2. Початок формування Конкурсної комісії.

Міністерство культури України (далі – Орган управління) розпочинає формування Конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України» (далі – Конкурсна комісія) з 06 жовтня 2016 року.

3. Умови проведення конкурсу.

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях Конкурсної комісії під час проведення співбесіди з кандидатами, під час якої публічно презентуються запропоновані проекти програм розвитку Закладу культури на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

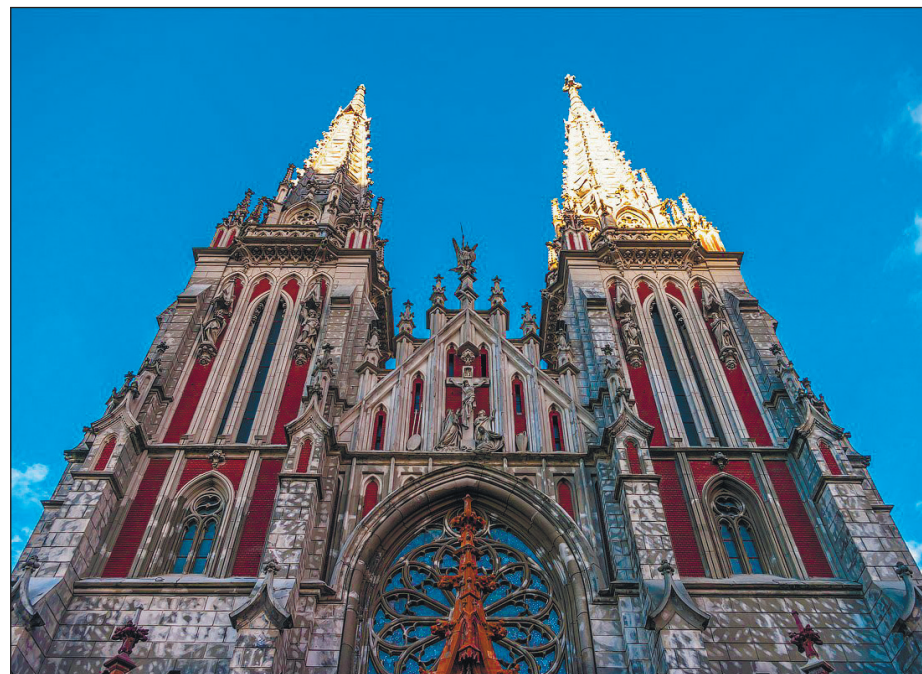
- визнані в установленому порядку недієздатними або їх дієздатність обмежена;
- мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькими особами або членами сім'ї керівників Органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

- заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних – відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;
- автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості;

- копія документа, що посвідчує особу;
- копії документів про вищу освіту;
- два рекомендаційні листи довільної форми;
- мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи надсилаються на поштову та електронну адреси Органу управління: вул. І. Франка, 19, м. Київ,

01601, Управління сценічного і візуального мистецтва Міністерства культури України; контактний телефон: (044) 234–79–11 – Фальчук Тетяна Вікторівна, електронна адреса: falchuk@mincult.gov.ua.

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити її професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе особа, яка подає документи.

Під час другого засідання Конкурсної комісії кандидат публічно презентує проекти програм розвитку Закладу культури на один і п'ять років.

Проект програми розвитку Закладу культури на один рік має містити*:

- загальні положення;
- аналіз поточного стану діяльності Закладу культури з визначенням нагальних проблем, на розв'язання яких направлена програма;
- мета та першочергові завдання програми;

– детальний план розвитку Закладу культури на один рік, у тому числі пропозиції щодо виконання Закладом культури результативних показників фінансово-господарської діяльності та їх поліпшення порівняно з попереднім роком;

- фінансове забезпечення програми;
- очікувані результати виконання програми.

Проект програми розвитку Закладу культури на п'ять років має містити*:

- загальні положення;
- аналіз поточного стану діяльності Закладу культури, визначення проблем, на розв'язання яких направлена програма;
- визначення мети та завдань програми;
- фінансове забезпечення програми, у тому числі пропозиції щодо залучення інвестицій для розвитку Закладу культури та щодо очікуваної динаміки поліпшення результативних показників фінансово-господарської діяльності Закладу культури тощо;
- обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, з аналізом можливих ризиків, з визначенням обсягів та джерел фінансування;

- строки та етапи виконання програми;
- перспективи розвитку Закладу культури, підвищення його конкурентоспроможності;
- очікувані результати виконання програми.

Також проект програми розвитку Закладу культури на п'ять років може містити:

- план реформування Закладу культури;
- шляхи інтеграції Закладу культури у світовий культурний простір;
- додатки.

*На розсуд кандидата розділи програм розвитку Закладу культури можуть змінюватися або доповнюватися.

4. Строки проведення конкурсу.

Конкурсний добір починається 06 жовтня 2016 року та закінчується не пізніше 06 грудня 2016 року.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі.

Кваліфікаційні вимоги:

- вища освіта;
- стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;
- володіння державною мовою;
- досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років;
- здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

Інформацію про умови праці, матеріально-технічну базу Закладу культури та фінансову звітність за попередній бюджетний період Закладу культури наведено в «Оголошенні про проведення конкурсного добору на посаду генерального директора державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України», опублікованому 06.10.2016 на офіційному веб-сайті Міністерства культури України – у рубриці «Вакансії».

редактор
Леся САМІЛЕНКО

ПІСЛЯМОВА

■ ВВАЖАЄ СЕБЕ ДОЧКОЮ УКРАЇНИ

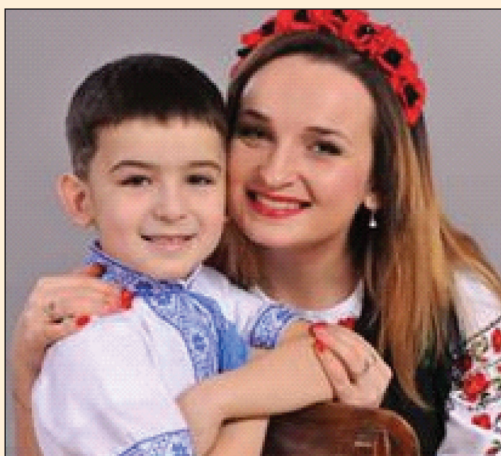
Незважаючи на всі митарства, Марина Українець ніколи не втрачала оптимізму й артистичної цілісності та шляхетності своєї вдачі, впевненості у своєму високому професіоналізмі, емоційній насиченості співу. Постійно працює над собою, скільки вистає фізичних сил. Вважає себе дочкою України, про це й співає:

*Я люблю тебе, Україно,
Я люблю твоїх людей!*

І коли слухаєш її досконало вишколений голос, то здається, що на сцені співачка, безсумнівно, світової величини.

Підтвердженням тому є схвальний відгук другого диригента Хмельницького обласного академічного симфонічного оркестру, заслуженого артиста України Сергія Рабійчука – про непересічний талант Марини Українець, котра швидко й легко підлаштувалася під симфонічний оркестр, із яким ніколи не виступала.

Ця нагода випала їй перед святкуванням Міжнародного дня музики (01.10.2016), коли оркестром керував швейцарський диригент Марк Міллер. Він побажав включити до своєї концертної програми пісню з кінофільму «Місія нездійсненна» (Scaful santrem) – з українською співачкою. Марина після єдиної репетиції вийшла на сцену й блискуче виконала пісню, за що отримала поцілунок від маестро.

«Ой, летіли дикі гуси...»

 Микола
 КУЛЬБОВСЬКИЙ

Натхненно і проникливо до глибини душі співає цю знамениту пісню улюблениця хмельницьких меломанів Марина Українець – солістка Хмельницького муніципального естрадно-духового оркестру під управлінням Тараса Безнюка – вже понад чотири роки (2012–2016).

Особливо прихильники таланту люблять її за легкість співу, політність і виразний блиск звуку. Це переважно люди середнього й старшого віку, художні смаки і музичні уподобання яких формувались на так званій попмузиці 70–80-х років. Йдучи їм назустріч, Марина Українець включає до свого репертуару пісні фаворитів естради того часу: Володимира Івасюка, Ігоря Поклада, Миколи Мозгового та інших.

Це і відомі хіти Ніни Матвієнко, Софії Ротару, Каті Бужинської («Кленовий вогонь», «Тече вода», «Україно-вишиванко», «Зачаровані слова» та інші). Але подає співачка ці пісні у власній інтерпретації, знаходячи в ліричних образах нотки драматизму, змінює (згущує) тембр голосу – від ліричного до лірико-драматичного сопрано. Для цього використовуються нові аранжування артиста оркестру Віталія Дячука та інших аранжувальників.

Як джазова виконавиця, Марина Українець досконало володіє даром імпровізації, манерами жанрового співу – «скет» (зміна тембру), «свінг»

(розкачування голосу), «боп» (імітація музичних інструментів, вільна розробка теми, динамічні контрасти). Тому і включає до свого репертуару негритянські пісні. Не боїться виконувати джазові композиції свого кумира – Еллі Фіцджеральд.

Серед власного об'ємного й різноманітного за жанрами пісенного репертуару, де переважають українські патріотичні пісні (вимога часу!), – співачка обрала основною «Дикі гуси» (музика Ігоря Поклада, слова Юрія Рибчинського). Бо зміст пісні – ніби про її нелегку життєву і творчу долю. Про драматичну долю України в поступі до повної незалежності, коли на Донбасі точиться неоголошена Росією гібридна війна – чергове намагання колонізаторів поставити український народ на коліна!

Щоб якось вижити, Марина удвох із сином вимушена паралельно з роботою в оркестрі працювати педагогом співу в ДМШ № 1 імені М. Мозгового. І робить це з радістю, бо любить дітей. Працювала з ними ще у студентські роки, коли навчалася у Хмельницькому музичному училищі імені В. Заремби (клас педа-

гога В. Бернацького) та в Київському національному університеті культури і мистецтв (клас доцента О. Капелюшко), в Київській ДМШ № 24.

Погляньте на фотографію, де Марина Українець виступає не ювілейному святі у рідному Чорному Острові разом із дівчатками місцевої музичної школи – і зрозумієте творче єднання педагога й учнів.

Хотілось би окремо зупинитися на такій особливості непересічного таланту Марини Українець, як сценічне перевтілення – співачка, ведуча концерту, майстер художнього читання.

Марина Олександрівна з іронічною посмішкою згадує:

«Мене Тарас В'ячеславович Безнюк, як брати Сергія Єсеніна, кинув у воду (на сцену) – пливи (веди)!.. Без усякої підготовки».

До її честі, варто додати: вона не просто оголошує черговий концертний номер, а вміє з красивим артистичним шармом «підготувати» слухача до сприйняття нового. Це спостерігається, зокрема, в оголошенні концертної п'єси для фагота у виконанні артиста оркестру Вадима Тукала. Марина вміє так прочитати вірш-репризу, що слухачі в захваті і нагороджують її бурхливими оваціями, ніби то окремий концертний виступ.

Газета «Культура і життя»

№ 42–43 (4717–4718), 14 жовтня 2016 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
 Свідоцтво про реєстрацію
 КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498–23–62
 cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ЩЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Андрій ВАСЮК (секретар ради), Олег ВЕРГЕЛІС, Богдан ГАЛАЙКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Юрій ЗУБКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Олексій КОНОНЕНКО, Наталія МУСІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Андрій ЩЕКУН

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498–23–65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат
 ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
 м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
 Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51
Розповсюдження і реклама
 Тел.: +38 (044) 498–23–64;
 +38 (097) 111–17–56

Редакція не публікує колективні листи та звернення
 Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2017 р.:
 1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 117,92 грн;
 рік – 234,64 грн.
 У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
 Передплатний індекс
60969

Медіа-портал «Культура»: <http://cultua.media>

Наклад 5 000

Ціна договірною

